

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**Кафедра міжнародних відносин
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітня програма 291.00.02 «Регіональні студії»**

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ВПЛИВ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАМПАНІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ
2024 РОКУ У США НА УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ**

**Студента 2 курсу
денної форми навчання
Гурина Єгора Валерійовича**

**Науковий керівник:
канд. політ. наук, доцент
Жовтенко Т.Г.**

Київ 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	9
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методологія дослідження	12
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕБІГ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАМΠΑНІЇ 2024 РОКУ У США ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ	15
2.1. Головні теми передвиборчої кампанії у контексті міжнародної політики	15
2.2. Роль України в політичному дискурсі кампанії 2024 року	35
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ	55
3.1. Результати виборів 2024 року: політичний контекст та суспільна реакція	55
3.2. Зовнішньополітична стратегія нової адміністрації США щодо України	61
3.3. Перспективи подальшого розвитку співпраці між Україною та США	81
ВИСНОВКИ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	96

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВПК	Військово-Промисловий Комплекс
ЗМІ	Засоби Масової Інформації
КНДР	Корейська Народно-Демократична Республіка
КНР	Китайська Народна республіка
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ПЗРК	Протизенітний ракетний комплекс
ПТРК	Протитанковий ракетний комплекс
РСЗВ	Реактивна система залпового вогню
РФ	Російська Федерація
США	Сполучені Штати Америки
MAGA	Make America Great Again
PR	Public Relations, зв'язки з громадськістю

ВСТУП

Вибори президента Сполучених Штатів Америки завжди привертали увагу не лише громадян населення США та країн-сусідів, але і усього світу. Сполучені Штати Америки є найпотужнішою країною 21 століття, що зайняла титул єдиного світового гегемона після розпаду Радянського Союзу. Президентська кампанія 2024 року проходила безпосередньо в умовах глобальної кризи та політичної напруги: безпрецедентного загострення відносин США та Російської Федерації; конфлікту на Близькому Сході; загострення відносин США з КНР; загрози глобальній безпеці країн, а також економічних та соціальних проблем безпосередньо в Сполучених Штатах.

Питання українсько-американських відносин завжди мало статус особливо важливого в контексті ведення зовнішньої політики Сполученими Штатами. Колишню республіку СРСР, що мала третій ядерний потенціал в світі, зі стратегічним географічним положенням в центрі Європи, інтереси США не могли обійти стороною.

Проблема військової та фінансової підтримки України, санкцій проти Російської Федерації та її союзників, активної участі США в блоку НАТО та решта глобальних питань, які торкаються безпосередньо України, стали критично важливими аргументами в дискурсі президентської кампанії в США 2024 року.

В цьому контексті питання впливу предвиборчої кампанії і безпосередньо результатів виборів на українсько-американські відносини набуває особливої актуальності.

З огляду на сучасну ситуацію та положення України – необхідність в активній взаємодії з таким союзником як Сполучені Штати для протидії агресії з боку Російської Федерації, збереженні існування держави та забезпеченні національних інтересів України, дану проблематику важко переоцінити.

Актуальність теми дослідження. Російсько-українська війна, що розпочалась в 2014 році з окупації РФ півострова Крим та підтримки сепаратистських рухів ДНР та ЛНР, стала одним з факторів, що кардинально змінили картину міжнародної арени в Європі та світі, поставивши під загрозу не лише існування України, а і безпосередньо глобальної безпеки та міжнародного порядку.

Сполучені Штати, маючи найбільший оборонний бюджет, як лідер НАТО та головний оплот демократичних цінностей, відзначались активною підтримкою України, оскільки вона, безперечно, входить до зони американських геополітичних інтересів. У зв'язку з активною зовнішньополітичною діяльністю США в російсько-українській війні, що спровокувала безліч інших проблем на міжнародній арені, дане питання стало невід'ємною частиною політичного дискурсу в рамках передвиборчої Кампанії 2024 року.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю проаналізувати головні теми передвиборчої кампанії в США в контексті міжнародної політики, безпосередню роль України в політичному дискурсі та позиції кандидатів, визначити суспільну реакцію громадян США та країн світу на американські вибори. Відповідно, у фокусі нашої уваги буде безпосередньо вплив президентської кампанії в США на українсько-американські відносини та основні перспективи розвитку українсько-американського співробітництва.

Складність російсько-української війни робить фактично неможливим завершення війни на справедливих для України умовах без аналізу українсько-американських відносин та розбудови активного співробітництва з США.

Об'єкт дослідження – президентська передвиборча кампанія в США 2024 року.

Предметами дослідження є особливості використання теми українсько-американських відносин та дотичних питань в позиціях кандидатів в президенти

США та зовнішньополітичний курс Сполучених Штатів в рамках передвиборчої кампанії та після результатів виборів.

Метою дослідження є дослідити та визначити вплив президентської кампанії та результатів виборів в США 2024 року на українсько-американські відносини.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати політичний дискурс президентської кампанії в США 2024 року.
2. Дослідити та визначити основні позиції кандидатів в президенти США.
3. Проаналізувати роль України в дискурсі передвиборчої кампанії.
4. Визначити особливості риторики США щодо України в рамках демократичної та республіканської партій.
5. Оцінити вплив результатів виборів на українсько-американські відносини.
6. Визначити перспективи українсько-американських відносин на найближчий період.

Методами дослідження, що використовувались під час написання роботи є порівняльний метод, контент-аналіз виступів, ЗМІ, заяв та дебатів, аналіз джерел та політичної риторики.

Хронологічні межі дослідження охоплюють проміжок часу з початку передвиборчої кампанії в США 2024 року до нинішнього періоду каденції президента Дональда Трампа.

Аналіз використаних джерел.

Для написання нашого дослідження було використано широкий спектр джерел різноманітного характеру: матеріали з політичних дебатів; акти законодавства; договори; офіційні заяви кандидатів в президенти; політичні інтерв'ю; офіційні документи урядових структур; зовнішньополітичні стратегії держав; результати соціологічних опитувань; репортажі ЗМІ; конспекти матеріалів зовнішньої політики; монографії; наукова література; матеріали авторитетних українських, американських та міжнародних медіа.

Огляд наукової літератури. Через відносну новизну, тема впливу президентської кампанії в США та результатів виборів на українсько-американські відносини ще не отримала достатньо повного висвітлення. Література та джерела з вищевказаної тематики зосереджена здебільшого на загальних аспектах зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки та безпосередньо позиціях кандидатів з питань двосторонніх відносин США та України, російсько-української війни та інших дотичних процесів.

Вагомий внесок у дослідженні нашої теми зробили такі вітчизняні науковці як: Т. Кузьо, М. Чістякова, О. Білоусов, І. Яковлев, Д.Татакі, О.Крет, Р.Крет, І.Вівчар, Х.Пельчар, Є.Глушук, І.Тихоненко, В.Горбулін та ін... У фокусі їх уваги були такі аспекти: зовнішня політика та стратегія США, імідж США на міжнародній арені та безпосередньо українсько-американські відносини.

Варто також відзначити роботи О.Краєва, О.Павлюк, С.Шергіна, які висвітлюють зовнішньополітичну стратегію США у підтримці України.

Серед зарубіжних авторів варто відзначити таких науковців як : Дж.Фридман, Carmody P., Ciccantell P, Mandzi A.M, Pifer, S ...Runde, D.F. & Bandura, R., які зосереджували свою увагу на іміджі США та впливі президентських виборів на глобальну безпеку та економіку.

Також, робота містить офіційну інформацію з сайтів Державного Департаменту США, Білого Дома, актів законодавства Верховної Ради України, які були використані для аналізу двосторонніх відносин між США та Україною.

Загалом, джерельну базу магістерської роботи представляють: наукова та аналітична література, заяви політиків, офіційні документи, акти законодавства, результати соціологічних опитувань, аналітичні матеріали, відомості із ЗМІ та дані провідних дослідницьких центрів.

Практичне значення дослідження. Результати цього дослідження можуть бути застосовані для поглиблення знань та критичного аналізу дій адміністрацій Сполучених Штатів Америки та їх зовнішньополітичної стратегії по відношенню

до України, союзників та потенційних противників США. Це дослідження представляє узагальнену аналітичну картину впливу російсько-української війни на зовнішній та внутрішній політичний дискурс США та динаміку україно-американських відносин, а також може бути використана для прогнозування найближчої перспективи співробітництва та взаємодії США з Україною та іншими акторами на міжнародній арені.

Структура роботи. Магістерська робота складається з вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел та літератури.

Перший розділ присвячено огляду теоретико-методологічної бази.

Другий розділ висвітлює аналіз головних тем передвиборчої кампанії, позицій кандидатів в президенти США та роль України в передвиборчій кампанії.

Третій розділ зосереджується безпосередньо на результатах виборів, їх впливі на зовнішню політику США щодо України та перспективах українсько-американських відносин.

Сукупний обсяг магістерської роботи – 94 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Тема впливу безпосередньо президентської кампанії 2024 року в США та результатів виборів на українсько-американські відносини залишається недостатньо дослідженою як в зарубіжній так і в вітчизняній літературі, що зумовлено її новизною, актуальністю та обмеженістю хронологічного періоду для написання матеріалів з даної тематики.

В науковому дискурсі більшою мірою представлені загальні роботи авторів та аналітика на теми, присвячені: минулій та теперішній зовнішній політиці США; політичним поглядам та стратегіям кандидатів в президенти та партійного електорату, що вони представляють; актуальним темам передвиборчої кампанії в США; трансформації глобальної та Європейської безпеки у зв'язку з російсько-українською війною; особливостям взаємодії між акторами на міжнародній арені, що є дотичними до українсько-американських відносин.

Серед вітчизняних дослідників варто відзначити праці Т. Кузьо, що провів детальний аналіз думок західних політиків щодо російсько-української війни.

Особливої уваги варті також праці таких науковців як : М. Чістякової, О. С. Білоусова, І. В. Яковлева, Д. Д. Татакі, що безпосередньо розглянули зовнішню політику Сполучених Штатів та виокремили основні її напрямки, в тому тому числі стосовно України.

В контексті міжнародного виміру надзвичайно важливими є дослідження О. В. Крет, Р. М. Крета і І. В. Вівчара, які аналізують вплив вторгнення Російської Федерація на територію України на систему глобальної безпеки, міжнародного права та аналізують стратегії головних країн блоку НАТО та ЄС.

Особливу увагу темі зовнішньої політики США в контексті російсько-української війни надає І. В. Тихоненко, яка детально розглянула концептуальні основи та стратегію адміністрації Джо Байдена по відношенню до України та Російської Федерації.

Доволі актуальною є безпосередньо праця Є. Глушук, яка акцентує увагу на викликах та загрозах для України у контексті президентської кампанії в США 2024 року, а також приділяє увагу зовнішньополітичному виміру співпраці між США та Україною в умовах повномасштабної війни

Важливими для нас є дослідження І.Крупені та І.Логвіна, що аналізують двусторонні відносини України та Сполучених Штатів на сучасному етапі і аспекти стратегічного партнерства.

Праця О.С. Шергіна надає безпосередньо оцінку та визначає політичні феномени російсько-української війни, що містить взаємодію США та України в контексті конфлікту Західного Світу та України з Російською Федерацією. В.Горбулін в свою чергу визначає тенденції та партнерства Сполучених Штатів Америки та України.

Серед зарубіжних науковців ми можемо оцінити монографію Джеффри А. Фрідмана «The Commander-in-Chief Test», де він розглядається зв'язок між зовнішньополітичною риторикою, образом лідера, очікуваннями виборців та результатом.

Джерельна база дослідження також містить: публічні виступи політичних діячів, офіційні документи, акти законодавства, договори, матеріали повідомлень, соціологічні дослідження та опитування, аналітичні звіти, офіційні стратегії держав, а також інформація, що оприлюднена на офіційних вебресурсах державних установ і дослідницьких центрів.

Умовно всі джерела можна поділити на декілька груп.

Перша група, це безпосередньо офіційні документи і заяви – матеріали з Конгресу США, вебсайтів Білого Дому, Департаменту Оборони США,

Державного департаменту США. В цю групу ми також включили виступи президентів Джо Байдена, Дональда Трампа, їх рішення, ідеї їх партій та програмні документи.

В цю групу ми також віднесли інформацію з українських офіційних веб-ресурсів таких як: Верховна Рада та Кабінет Міністрів України

До другої групи ми можемо віднести офіційні бази даних, результати соціологічних досліджень та опитування такі як: THE COOK POLITICAL REPORT, PEW RESEARCH CENTER, YouGov. Дані ресурси публікували інформацію не лише безпосередньо про хід президентської кампанії та результати виборів, а і також досліджували ставлення виборців до важливих питань в контексті міжнародної політики, зокрема – підтримки України.

Третю групу ми можемо визначити як аналітичні матеріали українських, американських і міжнародних ЗМІ, зокрема: The New York Times, BBC, Politico, The Guardian, The Washington Post, Reuters, Euronews, SkyNews, ТСН, Time, My News, Aljazeera, Українська правда, Cornell University Press, The KYIV INDEPENDENT. Сюди ж відносимо звіти провідних аналітичних центрів, таких як : The Chicago Council, Council on Foreign Relations, Ukrainian institute of politics.

Останню групу становлять публікації незалежних європейських, американських та українських медіа, що дозволяють багатосторонньо розглянути риторику та дії американських адміністрацій на міжнародній арені.

Основною проблемою дослідження нашої тематики ми можемо виділити мінливу геополітичну обстановку на міжнародній арені, прийняття неординарних рішень адміністрацією Сполучених Штатів та лідерами інших країн, що змушує постійно оновлювати перелік доступної інформації та здійснювати перегляд офіційних концепцій та стратегій країн, що нерідко розходяться з заявами та діями.

Таким чином, попри відсутність великого обсягу спеціалізованих праць, що присвячені саме впливу передвиборчої кампанії в США 2024 року та результатів

виборів на українсько-американські відносини, ми здійснили детальний аналіз та комплексне дослідження даної проблеми, що в результаті засвідчило актуальність та необхідність подальшого вивчення цієї тематики та її значимість для України.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методологія дослідження

Проведене нами дослідження спирається безпосередньо на комплекс ключових понять, що надають змогу змістовно та послідовно розкрити тематику наукового доробку та виконати поставлені завдання.

Так, одним з головних понять є – «передвиборча кампанія», яке ми можемо охарактеризувати як комплекс заходів кандидатів та їх партій, і безпосередньо – політичну комунікацію кандидатів та виборців з метою отримання і розширення підтримки електорату. Передвиборча кампанія включає в себе різні форми впливу на електорат, ЗМІ, уряд, жителів країни та образ кандидата в міжнародному середовищі. В неї входять такі заходи як: публічні виступи та заяви, дебати, реклама партії, пропаганда та стратегічне позиціонування в медіпросторі.

Тісно пов'язаним з поняттям передвиборчої кампанії є «вибори», що є формою реалізації волевиявлення громадян в обранні бажаного кандидата на пост в президенти.

Однією з категорій досліджень є «зовнішньополітична риторика» – сукупність заяв, тверджень та меседжів направлених безпосередньо на формування враження про політичні погляди, наміри та потенційні пріоритети кандидата у веденні міжнародної політики. В даному дослідженні дана риторика висвітлюється через призму політичних поглядів кандидатів в президенти США на проблему російсько-української війни та інші значущі теми в контексті міжнародної політики.

Поняття «російсько-української війни» в роботі охоплює період з початку анексії ЗС Російської Федерації АР Крим в 2014 році та підтримкою сепаратистських рухів на донбасі і продовжується донині.

Особива увага приділена повномасштабному вторгненню Російської Федерації в Україну в 2022 році. В контексті передвиборчої кампанії в США 2024 року, російсько-українська війна постає не лише як геополітичний багатосторонній конфлікт, а й як потужний чинник впливу на стратегію зовнішньої політики США та погляди кандидатів в президенти.

Поняття «українське питання» представлено як комплекс мір, заходів та ставлення адміністрації і населення Сполучених Штатів до України та її проблем на міжнародній арені. З вказаним поняттям тісно пов'язані такі поняття як: «безпека», підтримка» та «допомога», що включають форми та обсяги військової, фінансової та політичної підтримки України у війні проти Російської Федерації.

Важливою категорією дослідження є власне термін «зовнішня політика», який ми можемо визначити її як діяльність держави на міжнародній арені, спрямована на захист її національних інтересів, їх просування та взаємодію з іншими суб'єктами міжнародних відносин.

Останнім поняттям в рамках дослідження, яке необхідно виділити, є «зовнішньополітична стратегія» держави, що являє собою план держави щодо її діяльності на міжнародній арені для захисту національних інтересів та досягнення стратегічних цілей. Вона, безпосередньо, визначає ієрархію цілей та заходи для їх досягнення.

Методологічно наше дослідження ґрунтується на поєднанні кількох міждисциплінарних підходів. Основними методами виступають:

Порівняльно-політичний метод, який дає змогу зіставити риторіку та позиціонування різних кандидатів щодо українського питання;

Контент-аналіз матеріалів виборчої кампанії (дебатів, заяв, програм), що дозволяє простежити частоту, контексти та зміни у використанні ключових понять.

Історико-політичний метод, застосований нами для вивчення розвитку підходів до українського питання в американській політиці та попередніх виборчих кампаніях;

Системний аналіз, який дає можливість розглядати виборчу кампанію як складову ширшої політичної системи та міжнародного середовища;

Метод якісного аналізу джерел, зокрема наукових публікацій, звітів і публічних виступів кандидатів, що сприяє глибшому розумінню політичної риторики.

Відповідно, понятійно-категоріальний апарат нашого дослідження орієнтований на комплексний аналіз президентської виборчої кампанії у США та її впливу на українсько-американські відносини, а обрана методологічна основа забезпечує наукову обґрунтованість і достовірність отриманих результатів.

РОЗДІЛ 2

ПЕРЕБІГ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАМПАНІЇ 2024 РОКУ У США ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ

2.1. Головні теми передвиборчої кампанії у контексті міжнародної політики

Варто розпочати з того, що передвиборча кампанія в США від обох партій керувалась та маніпулювала не лише внутрішніми питаннями, якими було незадоволене американське суспільство, а і також проблемами міжнародної політики США, оскільки вони напряду впливають на благополуччя громадян Сполучених Штатів. Ці аспекти живили передвиборчу кампанію та визначали її напрямки.

Серед ключових внутрішньополітичних тем мали місце питання економіки, інфляції, рівня життя та міграційної політики.

Відтак, оскільки значна частина громадян США зіштовхнулася зі зростанням цін на товари першої необхідності, відбулася хвиля невдоволення економічною політикою адміністрації Байдена. Це стало ефективним інструментом з боку Республіканської партії, яка акцентувала увагу на зниженні купівельної спроможності американців, надзвичайно високому державному боргу та надмірних державних витратах на зовнішню допомогу.

Потребує уваги той факт, що доволі гострим предметом суперечок залишалися питання міграційної безпеки та контролю нелегальної міграції на кордоні з Мексикою.

Іншим важливим аспектом внутрішнього порядку денного було питання соціальних прав, зокрема права на аборт, яке стало надзвичайно актуальним після рішення Верховного суду у справі *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* у

2022 році¹. Різні підходи демократичної та республіканської партії з питань прав людини, сексуальних меншин, нелегальної міграції, та внутрішньої економічної політики значно мобілізували суспільство.

Проте, якими б важливими не були внутрішні питання в США – зовнішньополітична сфера, незважаючи на звичну «другорядність» у свідомості середньостатистичного виборця, посіла виняткове місце під час президентської кампанії в США 2024 року.

Передвиборча кампанія в США зачіпляла низку важливих тем не лише для США, а і безпосередньо для всього світу. Однією зі значущих проблем, що використовувалась обома кандидатами, а особливо республіканською стороною – геополітичне протистояння США з Китаєм.

Китайська Народна Республіка – є третьою військовою та другою економічною силою у світі з гігантським населенням та доволі масштабною територією, тож не дивно, що США вбачають загрозу в КНР на рівні з Російською Федерацією. Напруження також спостерігається у технологічній конкуренції, торгівлі, безпеці та питання підтримки Тайваню, що Китай вважає своєю історичною територією².

Такі питання: як реагувати на економічні, технологічні, військові виклики з боку Китаю – торгівля, права людини, Тайвань, альянси в Азії; як боротися з китайською економічною експансією в Азії та Африці; підтримка Китаєм КНДР. Програми та підходи кандидатів в президенти США в цих питаннях дуже сильно відрізнялись.

¹ Duignan B., Dobbs V. Jackson *Women's Health Organization*. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/Dobbs-v-Jackson-Womens-Health-Organization>

² America's Foreign Policy Future: Public Opinion and the 2024 Election. *The Chicago Council on Global Affairs*. URL: <https://globalaffairs.org/research/public-opinion-survey/americas-foreign-policy-future-public-opinion-and-2024-election/>

Загалом чітко простежується, що команда республіканців бачать КНР пріоритетним ворогом. На глобальному рівні команда Д. Трампа завляла, що змінить пріоритетність завдань. Замість питання України головним питанням для США тепер стане інше, важливіше – зменшення зростаючого впливу КНР у світі та руйнування альянсу, що зароджується, між Російською Федерацією та КНР.

Для Китаю ідеальним результатом виборів у США були б ще чотири роки обережної політики за адміністрації Байдена –Гарріс. Хоча президент Байден і зберігав цілеспрямований тиск на Пекін, його акцент на розрядку напруженості та небажання до ескалації створюють передбачуваність для лідера Китаю Сі Цзіньпіна. Після своєї перемоги Д. Трамп буде готовий агресивно використовувати силу США проти Китаю, як це було під час його першого терміну.

США змагатимуться з Китаєм за критичні технології, такі як напівпровідники, штучний інтелект, автономні транспортні засоби, квантові обчислення тощо.

Зокрема, Д. Трамп заявив про запровадження 10 % (або навіть 20 %) тарифу на імпорт із усіх країн та 60 % мита на імпорт із Китаю. Це може знизити ВВП Китаю на 2 %. Д. Трамп заявив, що Сі Цзіньпін не наважиться спровокувати його щодо Тайваню, бо китайський лідер знає, що він «божевільний». Д. Трамп погрожує ввести мита до 200 % на китайські товари, якщо Китай здійснить військові дії³.

Як ми бачимо, команда Дональда Трампа доволі рішуче та впевнено заявляла та маніпулювала думкою виборців щодо китайського питання ставлячи його пріоритет вище російсько-української війни

³ Highlights for Ukraine 2024: War, Politics, Public Opinion, Economy, International Situation; Social and Political Transformations. *Ukrainian Institute of Politics Think-Tank*.
URL:<https://uiamp.org/en/2024-highlights-ukraine-war-politics-public-opinion-economy-international-situation-social-and>

Можемо зробити висновки, що президент США після початку нового терміну одразу розпочав конкретні дії по введенню мит на товари з Китаю та вів доволі агресивну риторичну, тож його заяви не можна розцінювати як пусті.

Позиція кандидата від демократичної партії по відношенню до Китаю – Камали Гарріс була дещо м'якшою за позицію республіканців. Гарріс заявляла, що США розглядає Китай як стратегічний конкурент, але наголошувала, що не прагне конфронтації чи війни.

Камала Гарріс безпосередньо виступала за зниження ризиків, пов'язаних з надмірною залежністю від Китаю, зокрема в технологічних ланцюгах, але застерігала, що не треба відмовлятися від торгівлі чи взаємодії повністю. Захист американських інтересів у технологіях та інтелектуальній власності

Гарріс критикує практики Китаю, які США вважає несправедливими – наприклад, крадіжка інтелектуальної власності, субсидії, які спотворюють конкуренцію. Вона підтримує політику США, яка визнає «One China» (тобто офіційне визнання політики єдиного Китаю), але також підтримує право Тайваню на самозахист і виступає проти будь-яких односторонніх змін статус-кво.

Також Гарріс засуджує дії Китаю в Південно-Китайському морі та інші територіальні суперечки, які, на її думку, порушують міжнародне право та суверенітет сусідніх держав.

В її баченні ключовим є зміцнення відносин із союзниками в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (Японія, Південна Корея, Австралія, Філіппіни тощо), участь у міжнародних форматах і підтримка норм міжнародного порядку⁴.

Наступним можемо виділити інше доволі актуальне питання – блоку НАТО в геополітичних інтересах США. З моменту створення НАТО – 1949 року головною військовою силою альянсу – є безпосередньо США.

⁴ Trump and Harris' views on China, according to their records and what they've said. *CBS News*. URL: <https://www.cbsnews.com/news/trump-harris-china-2024/>

Американські конвенційні та ядерні озброєння, обмежені військові контингенти та спецслужби США, постійно перебувають на території країн Альянсу. Тривалий час, Сполучені Штати були головним щитом альянсу західної цивілізації та залишаються ними, проте в контексті предвибірчої кампанії гостро постало питання – чи повернутись до мультинаціональних рішень та продовжувати грати роль захисника Європи, чи йти більш ізоляціоністським курсом «America First».

Наразі доволі актуальним є питання наскільки США будуть платити чи брати на себе зобов'язання в Європі, Азії та Африці. Агресивна зовнішня політика по відношенню до головного потенційного противника НАТО – РФ, експансіоністська риторика Росії по відношенню до таких країн-членів НАТО, як: Польща, Литва, Латвія, Естонія, порушення повітряного простору країн НАТО та ядерні погрози РФ. Все вищезазначене викликало та викликає занепокоєння в значної частини американського суспільства і дана тема активно використовувалась обома кандидатами в президенти США.

Відповідно, узагальнюючи позиції кандидатів від демократичної партії – Джо Байдена та Камали Гарріс, можемо визначити, що вони обоє активно виступали за підтримку НАТО та збереження власної присутності та впливу в Європі. Незважаючи на певну нерішучість в передачі усіх необхідних видів озброєнь – політика Джо Байдена до кінця його президентського терміну була спрямована на активну підтримку альянсу та України військовим та економічним шляхом і жорстку критику РФ. Джо Байден не один раз наголошував: США не залишать НАТО, і ця організація – не просто союз, а ключовий елемент американської безпеки.

Відтак, на саміті НАТО 2024 року, під час відзначення 75-ї річниці, він оголосив про нові кроки допомоги Україні у сфері систем протиповітряної

оборони.⁵ Демократ також неєдноразово підкреслював, що роль Сполучених Штатів – найпотужнішої держави НАТО у підтримці альянсу – «священий обов'язок» (sacred obligation)⁶. Як бачимо, незважаючи на те, що Україна не є членом НАТО, Джо Байден розцінював підтримку України не лише як акт солідарності, але як внесок у безпеку європейських союзників. Він ініціював спільні з союзниками поставки системи Patriot, SAMP/T та низки інших систем ППО для України, стрілецького озброєння, військової техніки, артилерії та інших засобів ведення війни.

Проте, водночас Байден протягом всього свого терміну та президентської гонки утримувався від твердої заяви, що Україна має негайно приєднатися до НАТО. Як ми пам'ятаємо – у прес-конференції під час саміту президент США сказав, що НАТО сильніше, ніж будь-коли, що було логічним аргументом для підкреслення міці альянсу, але не обіцяв членства України прямо зараз⁷. Офіційною позицією президента-демократа та кандидата у президенти США на другий термін залишилась: відкриті двері НАТО, але для вступу необхідно ефективно провести реформи в Україні та дійти консенсусу усіх країн-членів НАТО, що було і є доволі складною умовою для України.

Загалом, Байден часто веде мову про «обов'язок перед тими, хто бореться за свободу», у такий спосіб намагаючись встановити емоційний зв'язок між США та

⁵ Biden announces new NATO aid for Ukraine, as his reelection campaign teeters. *CNBC*. URL:<https://www.cnbc.com/2024/07/09/biden-nato-speech-democrats-doubt-candidacy-election-trump.html>

⁶ NATO summit: Biden pledges more air defense for Ukraine. *DW*. URL:<https://www.dw.com/en/nato-summit-biden-pledges-more-air-defense-for-ukraine/live-69608958?>

⁷ Remarks by President Biden in Press Conference. *The White House. Walter E. Washington Convention Center, Washington, D.C.* URL:<https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/07/11/remarks-by-president-biden-in-press-conference-9>

Україною. Кандидат в президенти США також намагався активно протиставити себе попередньому президентові (Трампу), який критикував НАТО та навіть ставив під питання зобов'язання США перед альянсом, наголошуючи: «Ми не дозволимо Путіну розділити нас»⁸.

Підсумовуючи, до сильних та слабких сторін позиції Байдена ми можемо віднести:

- надійність та передбачуваність – це дає європейським союзникам упевненість у тому, що Америка продовжить відігравати лідерську роль захисника НАТО та західної цивілізації від можливої російської інтервенції.
- Легітимність через дії, а не лише слова – Байден не залишався на рівні ідеалів, а фактично забезпечував фінансову та військову допомогу Україні, а також активно закликав європейські країни підтримувати Україну.
- Прагматизм у питанні членства України – він визнає, що існують реальні вимоги і стандарти, які треба виконати, і що вступ до НАТО не може бути автоматичним подарунком

До слабких же моментів ми можемо віднести:

- Недостатню рішучість щодо прискороного вступу України до НАТО – що може давати простір для опонентів казати, що він «не зробить все, що потрібно».
- У виборчій кампанії сам факт того, що допомога Україні коштує грошей і ресурсу, дозволяє опонентам ставити питання: «чому Америка мусить нести вагу чужої війни?»
- Залежність від союзників – навіть якщо США щось обіцяє, багато залежить від конкретних дій Європейської країн як то: виділення озброєння, коштів, політична підтримка і т.д

⁸ Ibid.

- Риторика про «священний обов'язок» могла бути сприйнята як надмірно пафосна або як заклик до нових зобов'язань, що може справляти враження, що США намагаються бути залученим у кожен конфлікт та непорозуміння в світі, граючи їм звичну роль – світового поліцейського.

Розглядаючи позицію – Камали Гарріс можемо визначити, що її погляди та заяви є практично ідентичними до поглядів Байдена. Оскільки Гарріс – співавторка спільної з Байденом політики та потенційна його наступниця, її позиція – це і продовження, і спроба накласти власний стиль на зовнішню політику.

Камала Гарріс неодноразово заявляла про нерозривну підтримку блоку НАТО і що Сполучені Штати назавжди пов'язані саме з європейськими союзниками⁹. Камала Гарріс називала НАТО «найбільшим військовим альянсом, який світ коли-небудь знав».

У своїх виступах її погляди часто контрастували з поглядами Дональда Трампа, який не раз критикував НАТО та ставив під сумнів доцільність присутності США в альянсі і неодноразово заявляв про можливість зняття зобов'язань¹⁰. Вона часто заявляла, що стаття 5 (колективна оборона – «атака на одного – атака на всіх») – «sacrosanct» (священна), тобто має бути незмінною і недоторканою.

⁹ Remarks by Vice President Harris at the Munich Security Conference. Munich, Germany. *The White House*.

URL:<https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/02/16/remarks-by-vice-president-harris-at-the-munich-security-conference-munich-germany/>?

¹⁰ Where Trump and Harris stand on global issues ahead of the U.S. election. *The Washington Post*.

URL:<https://www.washingtonpost.com/elections/2024/11/04/trump-harris-foreign-policy-us-american-election/>?

До того ж, Гарріс критикувала заяви Трампа про те, що альянс має умови (наприклад, якщо союзник не витрачає 2 % ВВП на оборону)¹¹.

Можемо визначити аналогічну з байденівською чітку позицію Камали щодо підтримки України. Камала регулярно наголошувала, що США залишаться з Україною «стільки, скільки треба» і будуть активно підтримувати Україну у відстоюванні власної територіальної цілісності. У своїх виступах вона часто зазначала, що буде політично підтримувати Україну та забезпечувати військовою, фінансовою та гуманітарною допомогою¹². Проте, на відміну від її проукраїнських закликів Камала з обережністю висловлювалась про можливість прискореного вступу України до НАТО, не даючи чітких гарантій. Прихильники Гарріс стверджували, що вона вже мала досвід у національній безпеці (комітети Сенату, участь у рішеннях як віцепрезидентка) й може бути більш рішучою на посту президента ніж Джо Байден. Зокрема, колишній американський посол Вільям Тейлор стверджував, що: Гарріс може бути «більш агресивною» у підтримці України, ніж сам Байден¹³.

Загалом, оцінюючи позицію демократа Камали Гарріс щодо НАТО ми можемо визначити такі сильні та слабкі характеристики:

- Ясність і рішучість – її «ironclad» і «sacred commitment» – це сильна гарантія того, що вона продовжить підтримувати альянс.
- Кредо стабільного «продовження і посилення». Відсутність кардинальних рішень, що можуть викликати занепокоєння в союзників.

¹¹ How Kamala Harris' foreign policy would differ from Donald Trump's in a 2024 showdown. AA (Anadolu Agency). URL:<https://www.aa.com.tr/en/americas/how-kamala-harris-foreign-policy-would-differ-from-donald-trumps-in-a-2024-showdown/3282454?>

¹² Ibid.

¹³ Hodunova K., Fornusek M. Harris would be “more aggressive” than Biden in supporting Ukraine, ex-US ambassador says. *The Kyiv Independent*.

- Сильна політична роль – вона може виступати «обличчям» зовнішньої політики нового покоління демократів, показуючи, що США не відмовляться від ролі глобального гравця.

До слабких характеристик позиції Гарріс віднесемо:

- Хоча Камала і займала раніше офіційні посади – вона є не «першим капітаном», а кандидатом. Її авторитет у зовнішній політиці повинен пройти перевірку – деякі політичні гравці та виборці можуть сумніватися, чи вона справді матиме владу або буде діяти так само, як Байден за його патронатством.
- Якщо вона продовжить розмиту риторіку про членство України в НАТО, це може дати критику вигоду говорити, що її підтримка – суто символічна, а непослідовна та стабільна.
- Баланс між риторикою «залишимося сильними» та реальними ресурсами і здатностями забезпечити свої обіцянки – гарна риторика не означає, що все буде досконало виконано через бюджетні обмеження чи політичне протистояння в Конгресі.

Таким чином, можемо підсумувати, що кандидати від демократичної партії є стабільними у питанні членства США в НАТО та подальшій підтримці альянсу і України, хоча і місцями з розмитою риторикою.

Доволі контрастною є позиція кандидата від республіканців – нинішнього президента США Дональда Трампа. Уже багато років Дональд Трамп підкреслював, що США «витрачають надто багато» на оборону й союзників, які «не платять свою частку». Зокрема, республіканець заявляв що США вже вклали понад 100 мільярдів доларів більше, ніж НАТО країни в підтримку України: «We are into helping Ukraine for more than 100 billion dollars more than NATO. ... NATO has to equalise, and now. ... If not, America first!»¹⁴. Риторика Трампа акцентується

¹⁴ Trump says NATO “at it again” in helping Ukraine less than US. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/02/13/7441676/>

не просто на обороні, а на «справедливості» для всіх членів альянсу – США не повинні бути «єдиним меценатом» і його позицію можна зрозуміти, оскільки США вже доволі довгий час грають роль захисника Європи та є головною військовою силою НАТО. Логічно, що кандидат в президенти доволі впевнено грав на цьому питанні у контексті передвиборчої кампанії, бажаючи справедливості у фінансуванні.

У деяких інтерв'ю Дональд Трамп заявляв, що якщо союзники не «платять», США можуть переглянути свою участь. Під час інтерв'ю для «Euronews» він заявив, що може переглянути військову допомогу Україні або навіть членство США в НАТО, якщо зобов'язання не справедливі:

«If they're paying their bills, and if I think they're treating us fairly, the answer is absolutely I'd stay with NATO. ... If not ... absolutely I'd consider pulling the US out of the alliance».¹⁵ В його заяві про майбутні мирні угоди або «нову безпекову архітектуру» часто проскочує теза: НАТО – не єдиний шлях, або що НАТО, можливо, не буде гарантією для України в усіх випадках. Наприклад, в одному зі звітів Трамп вказав, що в «новому підході» США не бачать членство України в НАТО як реальну складову мирного рішення. Також Пентегон під керівництвом близької до Трампа людини – Піта Хегсета, заявляв, що членство України в НАТО не є реалістичним результатом переговорів¹⁶. Часто команда Трампа та сам президент заявляли, що майбутня підтримка України має більше лягати на плечі Європи. В одному з інтерв'ю він зазначив, що США «зосередяться на своїй безпеці та виклику з боку Китаю», і що «Європа повинна забезпечити переважну

¹⁵ Trump urges immediate ceasefire in Ukraine and suggests NATO role rethinking. *Euronews*. URL:<https://www.euronews.com/my-europe/2024/12/09/trump-urges-immediate-ceasefire-in-ukraine-and-suggests-nato-role-rethinking?>

¹⁶ No NATO seat or US troops: Trump's new roadmap to end Russia-Ukraine war. *Al Jazeera*. URL:<https://www.aljazeera.com/news/2025/2/13/no-nato-seat-or-us-troops-trumps-new-roadmap-to-end-russia-ukraine-war?>

частину майбутньої летальної та нелетальної допомоги Україні». Ці заяви можна розцінювати, як стратегічний поворот: США «відсувають» себе на задній план частково, чекаючи, що союзники візьмуть більший тягар¹⁷.

Водночас, варто враховувати, що позиція Трампа щодо НАТО не є міцною та незмінною – він часто змінює тон у залежності від обставин та бажаної реакції. Наприклад, республіканець активно критикував НАТО у дні передвиборчої кампанії на тему спільного бюджету, проте потім під час неодноразовних саммітів з союзниками заявляв, що альянс має значення. До того ж, після зустрічі з Зеленським Дональд Трамп заявив, що «підвищений оборонний бюджет НАТО може заважати майбутній агресії зі Сходу»¹⁸. Вказана заява звучить менш радикально, ніж деякі його попередні репліки про НАТО.

Гідною особливої уваги у питанні НАТО була та є передвиборча і нинішня позиція Дональда Трампа щодо членства України в НАТО та військовій допомозі. Як відомо, Трамп часто висловлював скепсис щодо надання Україні ракет дальньої дії або ударів глибоко в російську територію. Трамп категорично не погоджувався, щоб Україна отримувала далекобійне та ефективне озброєння включаючи ракети дального радіусу ураження для ефективного знищення військових та енергетичних цілей на території РФ, оскільки такий жест може призвести до ескалації конфлікту.

Під час передвиборчої кампанії Трамп часто критикував Джо Байдена за надто активну та небезпечну підтримку України. Особливо гостро під час передвиборчої кампанії Дональд Трамп критикував передачу ракет Україні і дозвіл бити вглиб РФ¹⁹. Республіканець звинувачував у створенні Байденем загрози

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Трамп вимагає 5%: як країни НАТО збільшували свої витрати на оборону і що буде далі. *Європейська Правда*.
URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/02/12/7204779/>

¹⁹ Biden allows Ukraine to use U.S. arms to strike inside Russia. Reuters; *CNBC*.

ядерної війни США з РФ і вдало маніпулював цим рішенням в очах виборців, вважаючи його недоцільним та небезпечним²⁰. Також, Дональд Трамп доволі прагматично та реалістично розглядав питання доцільності членства України в НАТО і згодом після обрання, - прямо говорив, що Україна з багатьох причин не стане членом НАТО²¹. Він зазначав, що через позицію Росії це нереалістичний результат переговорів – тобто, що в угоді з Росією це буде відкинуто оскільки РФ категорично не погодиться на даний крок.

Оцінюючи заяви Дональда Трампа в рамках передвиборчої кампанії щодо НАТО можемо визначити такі аспекти:

- Апеляція до виборців, стомлених війнами: значна частина американців втомлена від безкінечних іноземних втручань, незмінної ролі світового поліцейського, бюджетних навантажень, кількості оппонентів, втрат серед військовослужбовців. Даючи публіці обіцянку «закінчити війну», Трамп апелює до ресентименту в американському суспільстві.
- «Америка передусім»: Дональд Трамп просуває меседж, що США не мають бути «донором світу», і що союзники США і члени НАТО мають вкладатись більше – це викликає відгук серед тих, хто бачив диспропорцію у витратах та недоцільність активного залучення потужностей США у багатьох конфліктах, де можна було використати більшою долею ресурси інших країн-союзників.

URL: <https://www.cnn.com/2024/11/17/biden-allows-ukraine-to-use-us-arms-to-strike-inside-russia.html>

²⁰ Trump criticises Biden for allowing Ukraine to fire US missiles deep into Russia. *Euronews*. URL: <https://www.euronews.com/2024/12/17/trump-criticises-biden-for-allowing-ukraine-to-fire-us-missiles-deep-into-russia?>

²¹ Ukraine joining NATO “not going to happen”: Donald Trump. *Sky News Australia*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EsXjXq6WVe0>

- Гнучкість Трампа: республіканець доволі вміло маневрує в залежності від того з ким веде переговори : Україною, ЄС, РФ, Іраном, КНР і т.д. Риторика Трампа часто нейтральна і це дає йому своєрідний політичний простір для побудови діалгу, але водночас породжує невпевненість і створює імідж нестабільного політика.
- Баланс у підтримці:Трамп часто говорив, що підтримуватиме Україну, проте витрати будуть розумними і такими, що не зашкодять оборонним здібностям США.
- Розуміння та прийняття реалій переговорів та компромісів: риторика Трампа базується на тому, що в конфлікті не буде однозначної перемоги або програшу для сторін. Доведеться вести переговори і йти на компроміс у таких питаннях як : території, гарантії, умови припинення вогню і т.д.

В контексті міжнародної політики для України та НАТО це створює суміш надії та тривоги: надія: новий президент з часом візьме до уваги недоговороздатність керівництва РФ та надасть Україні необхідну військову та фінансову підтримку для перегляду російською стороною своїх вимог; тривога: в разі нав'язування РФ Україні своєї політичної волі США вийдуть з гри та примусять таким чином Україну та союзників до територіальних та політичних поступок Росії. Успіх РФ в окупації України лише посилить неоімперські амбіції Російської Федерації та надасть їм більше військових і виробничих потужностей та людського ресурсу для створення загроз та ведення експансіоністської політики в таких країнах : Польща, Литва, Латвія, Естонія, республіка Молдова та інші.

Проаналізувавши позиції демократів та республіканців можемо зробити висновок, спільні риси щодо питань НАТО у демократів та республіканців є присутніми, проте все-ж-таки, демократична лінія здається більш лояльною до НАТО та України.

Наступне міжнародне питання в контексті передвиборчої кампанії, яке є доволі значущим для США та світу це зовнішня політика Сполучених Штатів на Близькому Сході. Найважливішими питаннями в цьому регіоні є очевидно конфлікт Ізраїль – Хамас, боротьба з міжнародним тероризмом та політика США щодо Ірану – ядерна програма, санкції, переговори. Всі ці питання викликали занепокоєння не лише у виборців в США а і на міжнародній арені.

Позиції кандидатів в президенти США доволі-таки відрізнялись між собою. Джо Байден і Камала Гарріс закликали безпосередньо до припинення вогню в Газі в обмін на звільнення заручників, яких утримує ХАМАС. Камала засуджувала «гуманітарну катастрофу» в Газі, створену ЦАХАЛ та бойовика ХАМАС і закликала ізраїльських лідерів робити більше для захисту цивільного населення та допуску більшої кількості гуманітарної допомоги в сектор, що було і є доволі складним завданням оскільки бойовики ХАМАС не виходять на контакт і про якісь домовленості розмовляти з терористами складно. В той же час, високоточні удари Ізраїльських військово-повітряних сил та ракетних військ окрім знищення Крім того, віцепрезидентка під час своєї першої дебатної зустрічі з Трампом висловила підтримку рішення про створення двох держав – із незалежною Палестинською державою. Водночас Камала заявила, що підтримує «законні військові цілі Ізраїлю щодо ліквідації загрози з боку ХАМАС» і наголосила, що «завжди надаватиме Ізраїлю можливість захищати себе», додавши, що продовжуватиме політику адміністрації Байдена-Гарріс щодо постачання озброєння Ізраїлю, згідно з даними Ради з міжнародних відносин (CFR)²².

З іншого боку, Дональд Трамп є рішучим прихильником Ізраїлю і дотримується жорсткої риторики по відношенню до ХАМАС. Після початку війни в Газі Трамп пообіцяв «гордо стояти» на боці Ізраїлю та підтримувати стільки

²² Sayed A. US Elections 2024: Foreign Policy Issues at Stake. *Leaders*.
URL:<https://www.leaders-mena.com/us-elections-2024-foreign-policy-issues-at-stake/>

скільки потрібно. Він майже не висловлювався щодо того, як саме планує завершити війну, але не виключив можливості ізраїльського контролю чи навіть окупації сектора Газа, повідомляє Los Angeles Times (LA Times). Під час свого президентства він не підтримував ідею створення незалежної Палестинської держави²³.

Війна в Газі спричинила інші регіональні напруження, що призвели до ізраїльського вторгнення на південь Лівану у відповідь на атаки підтримуваного Іраном «Хезболли» на північ Ізраїлю, а також до обміну ракетними та дронними ударами між Ізраїлем та Іраном в коаліції з терористичним угрупованням ХАМАС. Обидва кандидати були вороже налаштовані до Ірану тому як і очікувалась жорстка політика залишилась стабільною.

З цього приводу Гарріс заявила, що вживе «необхідних заходів» для захисту американських військ на території США та Ізраїлю від Ірану та його проксі-сил. Вона також вважала пріоритетом недопущення того, щоб Іран став ядерною державою, згідно з даними Ради з міжнародних відносин (CFR). Крім того, за даними LA Times, Гарріс засудила підтримку Іраном «Хезболли» і «Хамасу», а також його загрози на адресу Ізраїлю.

Під час свого президентства Трамп вийшов із ядерної угоди з Іраном, підписаної у 2015 році, і проводив політику «максимального тиску» на Іран, запровадивши низку економічних санкцій проти країни. Зокрема, у 2020 році Трамп наказав ліквідувати командувача Корпусу вартівих Ісламської революції Касема Сулеймані. Втім, це не змінило поведінки Ірану щодо підтримки бойових угруповань у регіоні та не зупинило його ядерні амбіції²⁴. Як і очікувалось, Дональд Трамп виправдав свої обіцянки та разом з Ізраїлем убезпечив світ від

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

ядерної загрози з боку Ірану знищивши ядерні об'єкти²⁵. Іран в свою чергу здійснив низку відповідних заходів проти Ізраїлю та США, проте ККД дій у відповідь зрівнялись з нанесеною шкодою Ірану не міг.

Загалом, в контексті передвиборчої кампанії в США, як і їх незмінної зовнішньої політики завжди гостро стояло питання недопущення створення нових Альянсів на протипагу військовій міці США та НАТО. Під час передвиборчої кампанії тема «зростаючої кооперації між авторитарними державами» (особливо Росією й Китаєм, а також їхніх тісніших контактів із КНДР та Іраном стала зручною для політичної риторики: вона поєднує питання національної безпеки (ядерні програми, постачання озброєнь), економічних санкцій, кібер- та інформаційних загроз і зовнішньополітичної компетентності кандидата. Багато аналітиків та розвідка попереджали, що ці країни можуть посилювати взаємодію для обходу санкцій і підриву західних інтересів – аргумент, який використали обидві партії, але різними способами²⁶. Вище перераховані країни: РФ, КНР, КНДР та Іран є доволі мілітаризованими з великою кількістю озброєнь та людського потенціалу, а також можливостями до зростання та розвитку. Тому, відповідно – одна з головних задач США не допустити утворення нової вісі на протипагу США та НАТО.

Республіканці / Дональд Трамп (та його прихильники) часто апелювали до образу «слабкої» зовнішньої політики опонентів, кажучи, що «США втратили позиції», і обіцяли жорсткіші підходи до Китаю/Ірану/Росії або – навпаки – прагматичніші угоди залежно від заяв. (У кампаніях 2024 року кандидатам було

²⁵ США нанесли удар по Ірану. Трамп заявив, що найбільші ядерні об'єкти знищені. *BBC Russian*. URL: <https://www.bbc.com/russian/articles/cwykx1w23gko>

²⁶ Chivvis C. S., Keating J. Cooperation Between China, Iran, North Korea, and Russia: Current and Potential Future Threats to America. *Carnegie Endowment for International Peace*. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2024/10/cooperation-between-china-iran-north-korea-and-russia-current-and-potential-future-threats-to-america?>

вигідно малювати зовнішню загрозу як прямий доказ необхідності сильного лідера.)²⁷.

Демократи / Джо Байден і соратники підкреслювали: зростання співпраці між авторитарними державами як (РФ, КНР, КНДР, Іран) доводить потребу в трансатлантичній єдності, в інвестиціях у оборону й розвідку, у посиленні санкційної координації та стримуванні (deterrence). Також підкреслювали ризик іноземного впливу та дезінформації у період виборів²⁸.

Тематика «авторитарного блоку» часто мобілізувала традиційних прихильників національної безпеки (ветеранів, частини поміркованих республіканців і деяких незалежних). Для демократів це – інструмент аргументувати необхідність підтримки союзників і продовження військово-дипломатичної допомоги (наприклад, Україні, Південній Кореї, Ізраїлю). Також тема посилювала страхи/побоювання щодо економічних наслідків (енергетика, ланцюги постачання) та загроз безпеці всередині країни (кібер-атаки, дезінформація) – відповідно, вона була релевантною для широкого спектра виборців. Тож не дивно, що питання «слабкої Америки» активно використовувалась як демократами так і республіканцями. У книзі *The Commander-in-Chief Test* – автор Джефф Фрідман зазначає, що, коли йде мова про зовнішню політику, виборці можуть надавати перевагу лідерам, які поділяють їхні політичні погляди, але вони віддають голоси президентам, які, на їхню думку,

²⁷ Blackwill R. D., Fontaine R. No Limits? The China–Russia Relationship and U.S. Foreign Policy. *Council on Foreign Relations*. URL:<https://www.cfr.org/report/no-limits-china-russia-relationship-and-us-foreign-policy?>

²⁸ Chivvis C. S., Keating J. Cooperation Between China, Iran, North Korea, and Russia: Current and Potential Future Threats to America. *Carnegie Endowment for International Peace*. URL:<https://carnegieendowment.org/research/2024/10/cooperation-between-china-iran-north-korea-and-russia-current-and-potential-future-threats-to-america?>

мають відповідні особисті якості, яких потребує ефективний головнокомандувач²⁹.

Останньою важливою темою в контексті міжнародної політики, що безпосередньо мала велике значення як в США так і на міжнародній арені – це питання міграції. За опитуваннями, питання імміграції/контролю кордонів стало серед топ-пріоритетів для певного блоку виборців. Наприклад, у дослідженні YouGov для 2024 р. зазначено: серед прихильників Donald Trump 77 % вважають міграцію одним із трьох найважливіших питань, тоді як серед прихильників Kamala Harris лише 14 %³⁰.

Опитування від Gallup показало: у липні 2024 р. 55 % дорослих у США хотіли б бачити зменшення імміграції – це найвищий показник з 2005 року.

Агресивна риторика навколо міграції також вплинула на імідж США у Латинській Америці та на сприйняття «м'якої сили».

Можемо визначити, що міграція стала темою з великою політичною вагомістю – як для мобілізації базових електоратів, так і для залучення «коливальних» виборців.

Позиції кандидатів від демократичної партії та республіканців були доволі схожими, проте все-ж-таки відмінності були.

Трамп відзначався доволі агресивною риторикою і у разі перемоги Трамп обіцяв масштабні депортації всіх нелегалів з країни та припинення фінансової допомоги. Республіканець також планував посилити контроль над кордоном,

²⁹ Friedman J. A. The Commander-in-Chief Test: Public Opinion and the Politics of Image-Making in US Foreign Policy. *Cornell University Press*, 2023
URL: <https://dx.doi.org/10.1353/book.110071>

³⁰ Orth T., Bialik C. Immigration: What 2024 voters want and which candidate they trust. *YouGov*.
URL: <https://today.yougov.com/politics/articles/50795-immigration-what-2024-voters-want-and-which-candidate-they-trust?>

відновити стіну на кордоні з Мексикою та повернути політику типу «залишатися в Мексиці» для шукачів притулку³¹.

Адміністрація Джо Байдена запроваджувала нові правила, що обмежують право на притулок, коли кордон перевантажений, та сформувала нові шляхи законної міграції. У платформі виборчої кампанії демократів було зазначено: збільшити ресурси для прикордонного контролю, створити «шлях до громадянства» для певних мігрантів, полегшити візи для випускників американських університетів³².

Камала Гарріс як кандидатка від Демократів, поєднувала два елементи: «сильна безпека кордонів» + «справедливий шлях до легалізації». Вона підтримувала законопроект зі збільшенням прикордонних агентів, і зверталася до кореневих причин міграції (наприклад, у Центральній Америці) через фінансування розвитку.

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що передвиборча кампанія в США 2024 року була складною та багатогранною в контексті міжнародної політики. Позиції кандидатів з багатьох питань багато в чому були схожі, проте риторика та ступінь радикальності суттєво відрізнялись. Як ми можемо побачити, популістський підхід до виборчого процесу, більш агресивна риторика Дональда Трампа та його підхід –«Америка понад усе», здобули серця більшості виборців в США.

³¹ What a Donald Trump Win Would Mean for Migration. *Time*.
URL: <https://time.com/7171654/donald-trump-immigration-plan-2024/>?

³² Slocum J. Immigration in the 2024 US presidential election campaign: policy stalemate, disinformation, and a call for mass deportation. *CIDOB*.
URL: <https://www.cidob.org/en/publications/immigration-2024-us-presidential-election-campaign-policy-stalemate-disinformation-and?>

2.2. Роль України в політичному дискурсі кампанії 2024 року

Від початку президентських перегонів політична риторика кандидатів формувалася навколо не лише внутрішніх питань, які традиційно найбільше цікавлять американських виборців, а й навколо зовнішньополітичних викликів. Останні дедалі частіше почали впливати на формування виборчих пріоритетів. Хоча вибори у США зазвичай орієнтовані на внутрішні проблеми, специфіка сучасної міжнародної ситуації зробила зовнішньополітичні теми надзвичайно важливими у передвиборчому порядку денному.

Протягом 2024 року стратегія зовнішньої політики США все дедалі більше почала демонструвати ознаки переосмислення підходів до відстоювання національних інтересів, сформованих у попередні десятиліття. Попри підкреслену демократичною адміністрацією Джо Байдена відданість «поверненню Америки» на міжнародну арену після ізоляціоністської політики часів Дональда Трампа, почали з'являтися ознаки прагматичного коригування зовнішньополітичної лінії. Згодом, це проявилось в акценті на національних інтересах, у вибірковому підході до участі у міжнародних процесах та обережності адміністрації США до вступу в нові конфлікти на міжнародній арені.

Важливою ознакою стало ярке слідування концепції *realpolitik* – політики, що орієнтована на практичну вигоду для країни-реципієнта, а не на цінності, моральні норми чи ідеологічні міркування. Ознака даної політики дуже помітна у стратегії Сполучених Штатів щодо країн Глобального Півдня: незважаючи на те, що Сполучені Штати завжди намагались просувати демократичні цінності, на практиці американська адміністрація часто вдавались до компромісів або навіть нехтуванням підтримкою союзників заради стабільності або економічних інтересів. Подібні приклади ведення зовнішньої політики Сполученими Штатами

спостерігались у відносинах з багатьма країнами такими як: Індія, Китай, Туреччина, Саудівська Аравія, В'єтнам, Афганістан та інші.

Однією з характерних рис 2024 року, що ми можемо виділити стало посилення ролі Конгресу у формуванні бачення зовнішньої політики США. Безпосередньо конгрес ініціював численні пакети фінансової та військової допомоги Україні, а також просував та визначав політику санкцій проти КНР, Російської Федерації та Ірану. У розріз з традиційно сильною роллю виконавчої влади у веденні зовнішньої політики, протягом останніх років почала зростати тенденція до підвищення політичної ролі законодавчої гілки влади – що, у свою чергу, ускладнювало процес узгодження єдиної стратегії. Дана тенденція була особливим помітна на тлі розколу Конгресу США, де зовнішня політика дедалі частіше визначалась результатами внутрішньопартійної боротьби.

Оцінюючи питання українсько-американських відносин ми не можемо обійти стороною вплив громадської думки. Американські громадяни демонстрували втому від участі США у багатьох конфліктах починаючи з часів холодної війни між СРСР та США. Багато американців поділяють думку, що Сполучені Штати загрались в роль світового поліцейського і витрачені величезні кошти на допомогу різним демократичним або проамериканським режимам можна витратити на подолання внутрішніх проблем та розвиток країни. Незважаючи на співвідношення втрат американських обмежених військових контингентів та їх противників під час тривалих конфліктів в таких країнах як: Афганістан, Ірак, Сирія, що грає на користь американців, багато громадян вважають недоцільним надмірне втручання США у внутрішні справи інших країн.

Різноманітні опитування громадської думки 2023–2024 років свідчать про те, що хоча більшість американців підтримували військову допомогу Україні, значна частка населення вважала, що пріоритетом мають бути внутрішні проблеми: міграція, економіка, злочинність, освіта. Даний фактор доволі сильно впливав на рекламу республіканської та демократичних партій – політики змушені

були балансувати між обіцянками електорату щодо зовнішньополітичної активності та вирішенні внутрішніх проблем.

Не можна піддавати сумніву, що питання України в контексті зовнішньої політики США завжди посідало особливе місце з моменту проголошення незалежності України в 1991 році та підписання Будапештського меморандуму, а на фоні ескалації українсько-російських відносин набуло особливого характеру.

Після революції гідності, у 2014 році на фоні кризової ситуації та політичної слабкості нового уряду України, Російська Федерація відкрито порушила норми міжнародного права. Скористувавшись слабкістю післяреволюційної держави, тривалим роззброєнням української армії та нехтуванням нормами міжнародного права і Будапештським меморандумом Російська федерація здійснила акт агресії проти України.

23 лютого 2014 року, спецпідрозділи ЗС РФ без опізнавальних знаків перетнули державний кордон України та за підтримки місцевих проросійських активістів розпочали захват і блокування місцевих органів адміністрації та військових об'єктів на території АР Крим. Пізніше, на території півострова був проведений незаконний референдум про входження АР Крим до складу Російської Федерації, який не був визнаний Україною. Це рішення Російського керівництва викликало обурення та засудження Сполучених Штатів та країн Європейського Союзу, і згодом Росія була виключена зі складу G8 і зіштовзнулася зі значним пакетом санкцій³³. Проте, дані заходи несуттєво вплинули на подальшу зовнішню політику РФ, яка продовжила експансію на території донецької та луганської областей України підтримуючи ОБТ, боєприпасами, фінансами та живою силою сепаратистів ДНР та ЛНР. Тоді реакція колективного Заходу була слабкою і

³³ Kuzio T. Western political thought on the Russia-Ukraine crisis and Russian aggression against Ukraine. 2017.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2017_4_23

обмежилась введенням санкцій проти країни-агресора та незначною фінансовою допомогою Україні.

Як зазначають І. М. Чістякова, О. С. Білоусов, подальша підтримка Російською Федерацією сепаратистських квазіреспублік ДНР та ЛНР посилили міжнародну ізоляцію РФ та раніше запроваджені санкції³⁴.

Загалом, можемо стверджувати, що російсько-українська війна кинула різноманітні серйозні виклики глобальній системі міжнародної безпеки у ХХІ столітті. Насамперед, вона підірвала засади, на яких була побудована післявоєнна система міжнародної безпеки – зокрема принципи міжнародної співпраці, багатосторонності та поваги до національного суверенітету³⁵.

На фоні російської збройної агресії, відбулось різке зближення та потепління відносин Сполучених Штатів та України. Сполучені Штати та країни НАТО не визнали анексію Українських територій і почали забезпечувати військову та політичну підтримку України. На фоні економічного впливу на РФ та запроваджених проти них санкційних пакетів, США почали проводити спільні навчання з метою підвищення обороноздатності Збройних сил України (ЗСУ) та наближення їх до стандартів НАТО. Відтак, з 2015 року американські військові розпочали підготовку офіцерів та солдатів ЗСУ в рамках таких військових навчань як: «Platinum Eagle» та «Rapid Trident»³⁶. Уваги заслуговує той факт, що Сполучені Штати до моменту повномасштабного вторгнення не забезпечували повноцінну військову підтримку України, хоча можливо і мали певні передбачення щодо розвитку російсько-українського конфлікту через що можемо зробити висновок про неусвідомлення нових політичних реалій урядом США у відносинах з Україною та Російською Федерацією.

³⁴ Чістякова І. М., Білоусов О. С., Яковлев І. В., Татакі Д. Д. Конспект лекцій з дисципліни «Зовнішня політика США». Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 107 с.

³⁵ Крет О. В., Крет Р. М., Вівчар І. В. Вплив російсько-української війни на глобальну систему міжнародної безпеки: виклики та перспективи. *Актуальні проблеми політики*. 2024. Вип. 74. С. 158–168.

³⁶ Пельчар Х. *U.S.–Ukraine Relations and the Concept of Strategic Partnership*. С. 22–23.

24 лютого 2022 року, президент Росії Володимир Путін оголосив початок так званої «Спеціальної Військової Операції» з метою захисту жителів ДНР та ЛНР, демілітаризації та денацифікації України. З цього моменту, Українсько-Американські відносини вийшли на абсолютний рівень співпраці.

Відповідно, з початком повномасштабного вторгнення, Сполучені Штати та інші країни НАТО та ЄС запровадили нові пакети санкцій та почали активну військову та фінансову підтримку України у боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації.

З початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році, Сполучені Штати зайняли головну позицію у розбудові антиросійської коаліції, постачанні військової, економічної, гуманітарної допомоги Україні та запровадженні масштабних санкцій проти РФ.

У баченні деяких «реалістів», таких як Джон Мір-Шеймер, дана ескалація є насамперед провиною колективного Заходу, який зазіхнув на сферу впливу» Росії. Аналогічну позицію також підтримали й інші публічні інтелектуали, такі як Джеффри Сакс з Колумбійського університету. На думку деяких аналітиків, таких як Джонатон Дімбелбі, Україна не здатна перемогти РФ, враховуючи військовий потенціал РФ, кількість населення, розміри і здатність останньої до витривалості та страждань, відповідно, конфлікт має бути врегульований переговорним шляхом, що включатиме визнання суверенітету Росії над частиною захопленої нею території³⁷. Можемо погодитись з багатьма аналітиками, що військові успіхи України, її здатність до ефективної оборони, проведенні операцій в тилу противника та нанесенні значних втрат Російській Федерації стало можливим за умови масштабної підтримки з боку Сполучених Штатів³⁸.

³⁷Carmody P., Ciccantell P. The 2024 Presidential Election in the U.S.: *Potential Impacts on Global Politics and Economics. Policy Debate of the Hour*. 2024. Vol. 25. P. 41–46.

³⁸ Russia and Ukraine: Compare Harris's and Trump's Policy Positions. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/election2024/candidate-tracker/russia-ukraine>

Як зазначає українська дослідниця Євгенія Глушук, роль США в «рівнянні війни» є вирішальною, оскільки саме американська військова та фінансова допомога відіграла та відіграє критичну роль не лише для забезпечення обороноздатності України, а й також для функціонування державних інституцій і збереження морального духу суспільства. Приблизно половина українського бюджету залежить від зовнішнього фінансування, і саме США виступають головним союзником та орієнтиром для інших держав у питанні допомоги Україні, виконуючи роль «першої скрипки» серед союзників³⁹.

Проте, попри заявлену готовність до допомоги та гучні заяви США та країн НАТО з приводу вторгнення РФ на територію України, початкова допомога була доволі обмеженою. Скептичне ставлення Заходу щодо змоги України протистояти РФ виявилось у недостатній військовій допомозі на початку 2022 року. США та інші країни НАТО вважали, що Україна має занадто обмежені технологічні та військові ресурси порівняно з державою-агресором РФ. Варто відмітити також вплив російської пропаганди на західне суспільство, яке роками успішно нав'язувало всьому світу міф про могутність російської армії. Тому, та невелика військова допомога, яку доправили до України, призначалась здебільшого для ведення партизанської боротьби та оборонних дій.

Надзвичайну роль у веденні бойових дій відіграла американська супутникова розвідка, що надала нашій державі певну перевагу у сфері розвідки щодо дислокації російських військових об'єктів та техніки. Проте, при всьому спектрі наданої військової та ресурсної допомоги, можна чітко зазначити, що допомога США та країн Європи носила оборонний характер та не була достатньою для

³⁹ . Глушук Є. Президентські вибори в США 2024 року: виклики для України. *Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни*. 2024. Вип. 2(98).С. 36–40.
URL:<https://nbuviap.gov.ua/e-biblioteka/informatsiini-resursy/institut-prezydentstva-informatsiini>

ведення повноцінних бойових дій в умовах значущої переваги російських збройних сил майже по всіх аспектах ведення війни.

Підсумовуючи зазначимо, за час російсько-української війни, США разом з країнами НАТО забезпечували Україну такими засобами ведення війни як: стрілецька зброя, боєприпаси, військова техніка, системи ПВО, ПТРК РСЗВ, розвідувальні машини, протикорабельні ракети, артилерійські засоби, мінно-вибухові загородження, дрони та БПЛА.

Сполучені Штати Америки за адміністрації Джо Байдена не раз заявляли, що вони не перестануть підтримувати Україну та будуть забезпечувати ЗСУ озброєнням та фінансами, скільки потрібно для того, щоб Україна могла в повній мірі відстоювати свої інтереси та змогла зайняти сильну переговорну позицію. Згідно з департаментом оборони США, станом на 03.02.23 загальний обсяг військової допомоги від США з 24.02.22 склав 29.3 млрд доларів⁴⁰. Водночас, варто зазначити, що підтримка України Сполученими Штатами Америки більшою мірою залежать від успіхів України на полі бою. Успіхи України у відбитті нападу з півночі та в ході Харківської операції в свій час призвели до передачі більш серйозних зразків ОВТ.

Варто зазначити, що російсько-українська війна значно поглибила відносини РФ з Китаєм і значною мірою переорієнтувала російську зовнішню політику на нових партнерів з країн Глобального Півдня. Окрім активної участі у боях в Україні, російська приватна військова кампанія Вагнер активно залучена до підтримки маріонеткових урядів в Африканських країнах. Російська Федерація, окрім взаємодії з африканськими країнами поглибила військові відносини з КНДР та Іраном, що забезпечують РФ стрілецькою зброєю, боєприпасами, мінами, артилерійськими снарядами, ракетами, БПЛА та навіть живою силою. Зокрема,

⁴⁰ Biden Administration Announces Additional Security Assistance for Ukraine. *U.S. Department of Defense*. URL:<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3771984/bidenadministration-announces-additional-security-assistance-for-ukraine/>

іранські БПЛА типу «Шахед», які в російській армії носять назву: «Герань-1» та «Герань-2» стали основною повітряною ударною силою російської армії, що масово використовуються як для ураження військових цілей так і для ударів по енергетичній інфраструктурі України. Окрім того, російські кібератаки проти України, США та країн Європи посилюють побоювання західних урядів щодо власної інформаційної безпеки.

Лідерська роль та активна участь США в антиросійській коаліції є доволі впливовим чинником міжнародного процесу, що визначає зовнішньополітичну обстановку в Європі та решті світу. Володіючи найбільшим військовим бюджетом в світі, зберігаючи домінування в економічній сфері та головуючи в НАТО, США є єдиною країною в альянсі, яку РФ сприймає як повноцінного конкурента. Як стверджує Шергін, жодна інша країна банально не здатна замінити США у підтримці України та стримуванні Російської Федерації. Актуальною і на сьогоднішній день є теза відомого американського дипломата Г. Кіссінджера, який наголошував: «Жодна з країн не зіграла більш значної ролі у формуванні сучасного світопорядку, ніж США, які ніколи не виявляли нерішучість щодо участі в ньому»⁴¹.

Можна стверджувати, що питання підтримки України Сполученими Штатами завжди грало рішучу роль і наразі залишається одним з пріоритетів ведення Сполученими Штатами їх зовнішньої політики.

Президентські кампанія у 2024 році проходила на тлі високої уваги до того, як кандидати в президенти США від демократів та республіканців ставляться до російсько-української війни, якої стратегії у підтримці України вони притримуються, наскільки будуть вкладатись у цю війну і наскільки раціональним

⁴¹ Шергін С. О. Політичний феномен російсько-української війни. *Problems of World History*. 2023. Вип. 23. С. 7–17.

URL: <https://doi.org/10.46869/2707-6776-2023-23-1>

вбачають активну участь США у вирішенні цього конфлікту. Саме внутрішні дискусії навколо доцільності та обсягів допомоги Україні, її ефективності та потенційній вигоді стали одним із найбільш обговорюваних елементів передвиборчих кампаній кандидатів в президенти США.

Безпосередньо уряд України усвідомлював, що відносини зі Сполученими Штатами, їх військова та фінансова підтримка є запорукою виживання української держави, тому були готові співпрацювати як з демократами так і з республіканцями. Українське МЗС активно комунікували з обома кандидатами, намагаючись забезпечити bipartisan підхід. Говорячи про передвиборчу кампанію в Сполучених Штатах, важливо зазначити актуальність та вагомий внесок питання України і безпосередньо російсько-української війни. Позиції основних кандидатів щодо цього питання в значній мірі визначали результати виборів 2024 року, подальший імідж та зовнішню політику США.

У президентській кампанії США 2024 року російсько-українська війна не була просто «зовнішньополітичним пунктом» у списках кандидатів. Це питання стало свого роду символом боротьби заходу проти сходу, боротьби за незалежність молодій демократичній державі та імперських амбіцій правонаступниці СРСР – Російської Федерації.

Для американського виборця російсько-українська війна стала предметом розколу та єдності і підняла такі питання як:

1. Чи є США все ще ефективним світовим поліцейським?
2. Чи здатні США та НАТО зламати імперські амбіції РФ та підтримувати власну гегемонію?
3. Своїх не залишаємо чи варто залишити?
4. Чи варто займатись зовнішніми проблемами, коли є невирішені питання вдома?

Ці питання – далеко не риторичні. Вони стали серцем політичних дебатів 2024 року.

З самого початку президентської кампанії республіканська та Демократична партії демонстрували різні підходи до українського питання: адміністрація Джо Байдена послідовно та стабільно відстоювала необхідність довгострокової підтримки України у війні за свою територіальну цілісність, в той час як частина республіканців, що традиційно орієнтуються на ізоляціоністські погляди, ставили під сумнів подальше фінансування війни, акцентуючи увагу на внутрішніх проблемах США.

Стратегія зовнішньої політики США у 2024 році була зосереджена передусім не лише на підтримці здатності України давати відсіч агресії з боку РФ, а і також на недопущенні розростання даного конфлікту та втягування НАТО у війну, стримуванні агресії Росії в інших регіонах, збереженні єдності альянсу і на боротьбі з глобальними наслідками російсько-української війни – масових потоків міграції, продовольчій та енергетичній нестабільності, можливість появи нової вісі сили – РФ, КНДР, КНР, Іран, а також особливо запобігання розширення впливу Китаю в умовах нової холодної війни колективного Заходу та РФ.

Надзвичайно ажливою проблематикою зовнішньополітичної стратегії США в умовах російсько-української війни залишалося питання участі США в НАТО. На фоні гострого прояву імперських амбіцій Російської Федерації – важливість єдності Північноатлантичного Альянсу значно посилилась, а Сполучені Штати продемонстрували та закріпили свою головуючу позицію в його структурі. Дискусії щодо ролі США в НАТО та допомозі Україні значно посилювались – від дебатів щодо витрат США у колективній обороні до дискусій щодо раціональності та ефективності НАТО у відповідь на сучасну нестабільну політичну обстановку та гібридні загрози. Альянс, що до початку війни в Україні зіштовхувався з внутрішніми розбіжностями та сумнівами у власній доцільності після холодної війни, отримав нову задачу – стримування можливої агресії тепер вже не з боку СРСР, а з боку правонаступниці – РФ. У відповідь на збройну агресію проти України, агресивну риторику, порушення повітряного простору Європейських

країн та ядерні погрози з боку Росії, -- альянс значно посилив військову присутність у Східній Європі, а країни-члени продовжили допомагати Україні та збільшувати оборонні витрати.

На основі викладеного вище, можемо стверджувати, що здатність НАТО ефективно озброюватись, допомагати Україні і таким чином, стримувати подальшу агресію РФ, зокрема в потенційно вразливих до вторгнення регіонах на кшталт країн Балтії, стане визначальною демонстрацією придатності альянсу до існування в міжнародній політичній системі.

Як нам відомо, основними кандидатами в президенти на виборах в США виступали Дональд Трамп та Джей Ді Венс від республіканської партії та Камала Гарріс, що згодом замінила колишнього президента США – Джо Байдена від демократів.

Оцінюючи позиції та політику демократів, варто зазначити, що одним з перших кроків президента Байдена було відновлення трансатлантичної єдності, яка пережила тривалий період стратегічних розбіжностей між США та союзниками в Європі, що згодом була активізована як відповідь на повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну. Зокрема, у американській Стратегії національної безпеки США 2022 року наголошується на пріоритетності підтримки України у боротьбі за незалежність, стримуванні та перешкоджанні стратегічним секторам російської економіки, а також зміцненні східного флангу НАТО. У документі наголошено, що Сполучені Штати «ведуть єдину, принципову та рішучу відповідь» на агресію Росії, згуртовують світову спільноту, а також прагнуть притягнути Російську Федерацію до відповідальності за злочини, вчинені на українській території⁴².

З самого початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну адміністрація Джо Байдена поставила підтримку України як один з ключових пріоритетів

⁴² Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США... *Політичне життя*. 2023. № 1. С. 74–81.

зовнішньої політики Сполучених Штатів. США одразу активізували військові, економічні та дипломатичні зусилля, зробивши найбільший внесок у підтримку України. Джо Байден неодноразово наголошував, що Україна є важливим стратегічним партнером США, а перемога України в даному конфлікті – є запорукою миру в Європі. Демократична партія в цілому рішуче підтримала Україну з самого початку повномасштабного вторгнення, вбачаючи стратегічну значимість перемоги України та нанесенні втрат РФ для інтересів США.

Для демократичної адміністрації Сполучених Штатів ескалація українсько-російського конфлікту стала серйозним зовнішньополітичним викликом, який перевіряв здатність США чітко реагувати на порушення міжнародного права та підтримувати союзників у боротьбі за демократичні цінності. Під час передвиборчої кампанії від демократичної адміністрації Байдена та Камали Гарріс, акцент робився саме на захисті демократичних цінностей, дотриманні прав людини та непохитній підтримці союзників у протистоянні зовнішній агресії тоталітарних держав.

Можна стверджувати, що особлива увага з боку демократів була приділена загрозі, яку агресивні дії Російської Федерації становлять для безпеки ЄС та НАТО і, відповідно, для Сполучених Штатів, що є найпотужнішим членом НАТО з найбільшим рівнем відповідальності. Даний меседж підкреслював зосередженість адміністрації на власних інтересах щодо глобальної безпеки НАТО та зміцненні трансатлантичного альянсу в умовах серйозних геополітичних викликів⁴³.

7 березня 2024 року, президент США Джо Байден виступив із Зверненням про стан країни в палаті представників 118-го Конгресу. Байден в черговий раз розпочав свою промову з наголошення на важливих для американців питаннях

⁴³ Mandzi A.-M. Ukraine in the Pre-election Campaign in the United States. Transatlantic Dialogue Center. URL:<https://tdcenter.org/de/2024/04/18/ukraine-in-the-pre-election-campaign-in-the-united-states/>

сьогодення – демократії та свободі, згадавши про часи правління Рузвельта, коли у Європі вирувала Друга світова війна. Цим жестом, президент США підкреслив важливість демократичних цінностей, які потребують захисту як вдома так і за межами Сполучених Штатів. Він зазначив, що Україна здатна зупинити Російську Федерацію та захистити себе, але це неможливо без американської підтримки. «Америка є членом-засновником НАТО, військового альянсу демократичних держав, створеного після Другої світової війни для запобігання, запобігання війні та збереження миру. ... Історія спостерігає. Якщо Сполучені Штати відійдуть, це поставить під загрозу Україну. Європа буде під загрозою. Вільний світ буде під загрозою, заохочуючи інших до того, що вони хочуть нам зашкодити.», наголошував Байден⁴⁴.

На превеликий жаль, через стан здоров'я – 21 липня, Джо Байден, заявив що знімає свою кандидатуру з виборів президента США. Президент США опублікував пост, де йшлося про те що в інтересах його партії і країни буде краще, якщо він піду у відставку і зосередиться виключно на виконанні своїх обов'язків президента до кінця терміну. Згодом, 25 липня віце-президентка Камала Гарріс офіційно заявила, що братиме участь у виборах президента США від Демократичної партії. 2 серпня Гарріс офіційно отримала необхідну кількість голосів, щоб стати кандидатом у президенти США. Незважаючи на те що Камала Гарріс упродовж повномасштабної війни виконувала роль виключно дипломатичного емісара, вона притримувалась такої ж проукраїнської позиції як і Джо Байден.

Більшість виборців так як і члени конгресу притримувались думки, що Камала, як кандидатка від Демократичної партії, загалом буде дотримуватись курсу Джо Байдена у більшості питань зовнішньої політики. Її подальша риторика у передвиборчій кампанії продемонструвала послідовність у питанні підтримки

⁴⁴ Transcript of President Joe Biden's State of the Union Address. *AP News*.
URL:<https://apnews.com/article/state-of-union-transcript-biden-2024-e84f5134e5201987eb441629aef5240c>

України, з акцентом на колективну безпеку в межах НАТО, боротьбу проти російської експансії проти та авторитаризму. Виступаючи на передвиборчих заходах, Гарріс не один раз наголошувала, що Сполучені Штати мають залишатися непохитними у своїй твердій позиції щодо підтримки України. Вона часто робила заяви про «міжнародну відповідальність» США та необхідність стримування агресії в Європі та світі з боку Російської Федерації. Ключовим елементом риторики Камали стало підкреслення ролі НАТО, як основи безпеки та стабільності в Європі. Під час Національного з'їзду Демократичної партії у Чикаго 19–22 серпня, Камала та Джо Байден приділили значну увагу також питанням зовнішньої політики США. Обговорюючи російсько-українську війну, Байден наголосив на подальшій рішучій позиції демократичної адміністрації США щодо підтримки українського суверенітету, зазначивши, що «вони ніколи не вклоняться Путіну», на противагу кандидату від республіканської партії – Дональду Трампу.

Загалом, у риториці Камали Гарріс ми можемо чітко простежити меседж про необхідність продовження та посилення діяльності міжнародної коаліції з підтримки України та продовження політичного, економічного та військового тиску на РФ як на країну агресора та загрозу безпеці в Європі. Під час свого виступу, демократи вкотре підтвердили, що в разі вступу на пост президента США, Камала «буде твердо стояти на боці України та наших союзників по НАТО»⁴⁵.

Підсумовуючи вище наведену інформацію, можемо стверджувати, що риторика демократичної партії під час президентської кампанії США 2024 року свідчить про абсолютно послідовну та стабільну позицію щодо підтримки України у війні проти Російської Федерації. Президент Джо Байден і його наступниця кандидатка від демократичної партії – Камала Гарріс публічно декларували

⁴⁵ Kamala Harris's Full Speech to the Democratic National Convention, 2024. *CBC News: The National*. YouTube. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=61HY9atD2H4>

відданість принципам міжнародного права, та необхідності підтримувати Україну. Риторика обох кандидатів від демократичної партії була направлена на довгострокову та стратегічну підтримку України, готовність продовжувати фінансову та військову допомогу, посилення санкційного тиску на Російську Федерацію та зміцнення НАТО. Заяви Джо Байдена та Камали Гарріс щодо питання підтримки України та НАТО мали на меті згуртувати електорат навколо ідеї продовження гегмонії США, боротьби за демократичні цінності та безпеку в Європі, де саме Україна виступає форпостом європейської безпеки.

Розглядаючи позиції кандидатів від республіканської партії варто одразу зазначити, що їх риторика у багатьох питаннях йшла врозріз з баченням чинної адміністрації. Президентська кампанія Дональда Трампа розпочалася ще 15 листопада 2022 року. Республіканець офіційно висунувся 15 липня 2024 року на національному з'їзді Республіканської партії в Мілуокі, де Дж.Д.Венс, молодший сенатора США від Огайо, був також затверджений кандидатом на пост віце-президента.

Незважаючи на те, що офіційна платформа Республіканської партії не мала єдиної та чіткої сформульованої позиції щодо України, домінуючі заяви кампанії від республіканців формувалися під впливом Дональда Трампа – лідера республіканського електорату, а також його безпосереднього політичного союзника та кандидата у віце-президенти Джей Ді Венса.

Необхідно підкреслити, що так звана початкова антиукраїнська позиція Трампа та Джей Ді Венса знайшла значну підтримку серед частини Республіканської партії, особливо серед прихильників руху «Make America Great Again». Незважаючи на те, що вони склали лише близько 20–25 % республіканського електорату, їх вплив був непропорційним через брак сильної

альтернативи⁴⁶. Вони є якими активістами, що підтримують політичні погляди, що транслиються Дональдом Трампом. Вони активно виступали за пріоритет в національних інтересах США, жорстку міграційну політику, консервативні цінності та пріоритетність робочих місць для громадян США. Їх погляди ґрунтуються на тому, що Сполучені Штати витрачають занадто багато на допомогу союзникам включаючи Україну і концентрація на внутрішніх проблемах буде більш актуальною. Вони часто робили скептичні заяви щодо доцільності військової та фінансової підтримки Україні та правоти української сторони в даному конфлікті, вважаючи що результат конфлікту буде незадовільним і США не отримають в перспективі від цього значного прибутку. З часом, погляди представників MAGA перетворилися на сильне впливове крило Республіканської партії, що суттєво вплинула на меседжі та подальшу політику опозиційної партії.

Загалом, варто зазначити що в часи свого першого президенства, Дональд Трамп неодноразово та послідовно демонстрував скептичне ставлення до членства США у багатьох організаціях, в тому числі НАТО та питанні активної підтримки України. Республіканець часто називав НАТО «застарілим», відмовлявся прямо гарантувати виконання статті 5 НАТО, що передбачає колективну оборону, і навіть розглядав можливість виходу США з Альянсу. Ізоляціоністський підхід Трампа до України певною мірою відображав загальну тенденцію до прагматичного і раціонального розподілу зовнішньої допомоги: підтримка України у відсічі російської інтервенції в його заявах майже завжди базувалась безпосередньо на власних політичних інтересах США, не більше і не менше⁴⁷.

⁴⁶ Краєв О., Павлюк О. Антиукраїнський поворот: чому республіканці у США все більше підігрують Росії. *Європейська правда*.

URL:<https://www.euointegration.com.ua/articles/2023/09/21/7169908/>

⁴⁷ Temnycky M. Opinion: What Trump's Past Statements Reveal about the Future of US–Ukraine Relations. *The Kyiv Independent*. URL:<https://kyivindependent.com/opinion-what-trumps-paststatements-reveal-about-the-future-of-us-ukraine-relations/>

Проте, слід зазначити, що саме Дональд Трамп під час першого президентського терміну розпочав поставки такого озброєння в Україну як: ПТРК, ПЗРК, а також стрілецьку зброю та боєприпаси. Окрім того Дональд Трамп запроваджував санкції проти Російської Федерації. Ми можемо зробити висновок, що підхід до України в політиці Дональда Трампа є виключно прагматичним, залежить конкретно від поточної обстановки та орієнтований на максимальну вигоду для інтересів США.

Підхід Трампа до Російської Федерації та особисто президента Володимира Путіна, що є радикально відмінний від традиційної американської політики, призвів до багатьох непорозумінь США як з Україною так і з Європейськими союзниками. Незважаючи на те, що особисто Трамп продовжив санкції та ініціював поставки озброєння, яким українська армія та сили територіальної оборони знищували російські підрозділи, республіканець часто відзначався теплою риторикою до РФ та російського президента.

Під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну у 2022 році Трамп характеризував дії Володимира Путіна як «геніальні»⁴⁸, та розпочав формування антиукраїнського дискурсу в Республіканській партії. Трамп почав просувати проросійські нарративи про недоцільність допомоги Україні та про те, що дана війна не торкається інтересів США. Республіканець часто зазначав, що реальною військовою та економічною загрозою – є КНР та нелегальна міграція. В республіканських ЗМІ, Україна часто зображалась як корумпована нестабільна країна, з неавторитетним політичним керівництвом, утиском громадянських прав та свобод і агресивними націоналістськими течіями всередині.

З початком президентської кампанії 2024 року в США, частина республіканських політиків та журналістів почали відкрито транслювати російські

⁴⁸ Gedeon J. Trump Calls Putin “Genius” and “Savvy” for Ukraine Invasion. Politico.
URL: <https://www.politico.com/news/2022/02/23/trump-putin-ukraine-invasion-00010923>

нарративи зокрема – про «втому» від війни, необхідність виходу США з даного конфлікту та концентрації на внутрішніх справах США.

Однак, на щастя в республіканській партії, мають місце групи, що вважають підтримку України необхідною в рамках інтересів Сполучених Штатів. Рейганівські консерватори та пронатівські республіканці загалом виступають за продовження військової та фінансової підтримки України, вважаючи її зоною впливу американських інтересів в Європі, де відбувається стратегічна боротьба за захист демократичних цінностей і сталого міжнародного порядку. Неоконсерватори в рамках республіканської партії також доволі часто демонструють проукраїнську позицію.

Проте, як вже було зазначено, безпосередньо Дональд Трамп та сенатор Джей Ді Венс стали ключовими ідеологами, які просували ізоляціоністські погляди американців та ставили під сумнів доцільність підтримки Києва у війні проти РФ. Їх ізоляціоністська риторика не лише представляла погляди консервативного електорату, а й в подальшу започаткувала формування більш жорсткого політичного дискурсу в республіканській партії.

Питанням послаблення громадської підтримки допомоги Україні від США активно користувалися окремі американські політики, які ставили під сумнів доцільність подальшої підтримки України. У їхній риторичі фігурувала думка про небажаність залучення до чергового затяжного конфлікту, тоді як пріоритетом мав стати захист південного кордону США. Проте подібна аргументація базувалася на хибних припущеннях, що зовнішньополітичні дії Вашингтона нібито не мають відчутного впливу на внутрішню стабільність країни. Однак, подальша допомога Україні є критично важливою, якщо Сполучені Штати хочуть зберегти свою

позицію незамінної світової держави та численні вигоди, які отримують американці від цього⁴⁹.

Потрібно звернути увагу на те, що однією з специфічних рис загальної риторики Дональда Трампа була його любов до різких висловлювань, без врахування дипломатичних норм та можливих наслідків. Протягом всієї виборчої кампанії 2024 року в США, Трамп часто робив різкі та фейкові заяви щодо багатьох процесів як в США так і на міжнародній арені.

Такий підхід дозволяв йому ефективно мобілізувати консервативний електорат, який вбачав у Трампі сильного впевненого лідера, який здатен зробити Америку великою знову. Трамп неодноразово апелював до помилок попередніх адміністрацій, їх нерациональність, недієздатність та слабкий імідж на міжнародній арені, що спровокували російське втручання в Україну у 2014 році та повномасштабне вторгнення згодом. Дональд Трамп у багатьох заявах наполягав на тому, що за його каденції Росія не наважувалася б на агресивні дії по відношенню до будь-кого, оскільки він є сильним лідером, якого поважає навіть президент РФ – Володимир Путін.

Вказана стратегія очевидно була спрямована на формування образу сильної руки, який він протиставляв своїм політичним опонентам, яких його передвиборча команда зображала як слабких і нездатних до захисту американської інтересів всередині країни на міжнародній арені. Звичайно, ми можемо відзначити що подібні заяви Дональда Трампа були не зовсім достовірними і були спрямовані на отримання нового електорату, і все-ж-таки, дана стратегія частково виправдала себе.

⁴⁹ Wolters T. D., Dailey A. M. Help Ukraine Win – or Risk Kicking Off a US Losing Streak. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/help-ukraine-win-or-riskkicking-off-a-us-losing-streak/>

Проаналізувавши питання України в політичному дискурсі можемо констатувати наступні висновки. Кандидати від демократичної партії в цілому притримувались риторики щодо подальшої підтримки України, єдності Сполучених Штатів з країнами-членами НАТО та подальшого тиску на Російську Федерацію. Кандидати від республіканської партії були більше підвержені прагматичному та ізоляціоністському підходу у питанні допомоги Україні та активної участі США в НАТО, ставлячи в пріоритет внутрішні інтереси США.

Оскільки, на даний момент президентом Сполучених Штатів є Дональд Трамп, можемо підсумувати що риторика республіканців та концепція «Америка понад усе» здобули голоси більшості американців, а бачення Дональдом Трампом нерациональності активної підтримки України було більш успішним в рамках виборів президента США.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

3.1. Результати виборів 2024 року в США: політичний контекст та суспільна реакція

5 листопада 2024 року у США пройшли вибори президента. Кандидати від Республіканської партії – Дональд Трамп, який обіймав посаду 45-го президента США з 2017 по 2021 рік, та Джей Ді Ванс, сенатор США від штату Огайо – перемогли кандидатів від Демократичної партії – Камалу Гарріс, чинну віцепрезидентку США, та Тіма Вальза, чинного губернатора штату Міннесота. Дональд Трамп отримав 312 голосів у Колегії виборщиків, у той час як Камала Гарріс – 226.⁵⁰ Під час народного волевиявлення (popular vote): Трамп здобув ~49,8 %, Гарріс – ~48,3 %⁵¹. Таким чином, Дональд Трамп подолав необхідний поріг у 270 голосів у Колегії виборців, здобувши перемогу над кандидаткою від демократичної партії – Камалою Гарріс, та став 47 президентом Сполучених Штатів Америки⁵².

Реакція Американського суспільства та ряду інших країн була неоднозначною. Очевидно, що за результатами виборів американське суспільство в цілому схвалювало обрання нового президента, проте велика частка населення прибічників демократії залишалась невдоволеною. Американці по-різному

⁵⁰ Вибори президента США 2024 року. *USA DeepState*.
URL: <https://usa.deepstatemap.live/>

⁵¹ National Popular Vote Tracker 2024. *The Cook Political Report*.
URL: <https://www.cookpolitical.com/vote-tracker/2024/electoral-college>

⁵² Mangan D. та ін. Election results recap: Trump clinches White House victory. *CNBC*.
URL: <https://www.cNBC.com/2024/11/05/presidential-election-2024-results-live-updates.html>

реагували на перемогу Дональда Трампа на президентських виборах. Половина дорослого населення країни відчуває радість (22 %) або полегшення (28 %) через його перемогу. Водночас приблизно стільки ж кажуть, що розчаровані (33 %) або злі (15 %) через результати виборів.

Серед республіканців спостерігалось підвищення почуття гордості за свою націю та позитивні настрої і це було доволі очевидно, оскільки провальна внутрішня політика демократів у багатьох аспектах змусила людей очікувати нового сильного кандидата, що наведе лад в країні. Частка республіканців, які кажуть, що відчувають гордість за свою країну, різко зросла – з 25 % після попередніх виборів до 46 % зараз. Погляди демократів змінилися не так помітно: нині лише 14 % відчувають гордість за країну, тоді як чотири роки тому таких було 23 %. Республіканці також значно рідше, ніж після перемоги Байдена, зізнаються, що відчувають страх або злість через ситуацію в країні. Лише близько третини каже, що їм страшно – це майже на 30 відсоткових пунктів менше, ніж чотири роки тому. Частка тих, хто відчуває злість, теж суттєво знизилася – з 56 % до 29 %⁵³. Можемо зробити висновок, що більшість населення США все-ж-таки мали позитивну реакцію та сподівались що новий кандидат зможе подолати внутрішні та зовнішні проблеми, від яких потерпає Америка.

Перемога Дональда Трампа не стала якимось здивуванням для політичних гравців на міжнародній арені, оскільки імідж демократів як всередині так і на міжнародній арені був доволі хитким.

Проблеми з міграцією, економічна криза, вивід військ з Афганістану, неспроможність зупинити російську агресію та проблеми на Близькому Сході – все це вимагало появи нового сильного кандидата, що буде здатний подолати виклики та посилити гегемонію США. Зміна політичного керівництва в такій

⁵³ Americans' Feelings About the State of the Nation, Reactions to the 2024 Election. *Pew Research Center*. URL: <https://www.pewresearch.org/politics/2024/11/22/americans-feelings-about-the-state-of-the-nation-reactions-to-the-2024-election/>

впливовій країні як Сполучені Штати бентежила та викликала занепокоєння не лише в країнах-союзниках США таких як країни блоку НАТО чи України, військова міць та стабільність якої значною мірою залежить від допомоги США, а і у відкрито ворожих країнах таких як: КНР, РФ, КНДР, Іран та інші. Всі вищеперераховані гравці перебували в очікуванні – якою буде нова політика США та на чию користь зіграє республіканська адміністрація?

Загалом, реакція міжнародної спільноти на перемогу Дональд Трамп на президентських виборах США 2024 року була одночасно широкою й багатогранною – вона включала вітання лідерів, серйозні занепокоєння, переоцінку стратегій, та підкреслення очікувань від нової каденції.

Після перемоги Трампа багато країн і їхніх лідерів привітали його, виразивши надію на продовження співпраці, стабільність, безпеку, або новий початок. Водночас були і перестороги – зокрема щодо можливих змін в зовнішній політиці, торгівлі, підтримці союзників, допомозі Україні.

Європейські країни такі як: Німеччина, Франція, Велика Британія висловили привітання з побажаннями до співпраці, але з обережністю. Наприклад, Франція і Макрон – «з повагою і амбіціями». Канцлер Німеччини Олаф Шольц також привітав Трампа, підкресливши прагнення до збереження тісних зв'язків, незважаючи на можливі зміни⁵⁴. Європейські країни на рівні з Україною були особливо занепокоєними, оскільки їх безпека та стабільність на фоні російської агресії та ядерного шантажу значною мірою залежить від риторики США та їх готовності протистояти потенційному агресору зі Сходу на політичній арені.

Вцілому зрозуміло, що найбільш активні країни Європи з обережністю сприйняли прихід до влади кандидата від республіканської партії, враховуючи його передвиборчі заяви.

⁵⁴ Global leaders congratulate Trump but his victory looks set to roil the world again. *The Washington Post*.

URL: <https://www.washingtonpost.com/>

Оскільки питання російсько-української гостро стояло на міжнародній арені і відіграло значну роль у симпатіях виборців, ми не можемо пройти повз реакція військово-політичного керівництва України та Російської Федерації. Незважаючи на не надто дружні заяви Дональда Трампа про можливість скорочення військової допомоги Україні та занадто велику роль США в російсько-українській війні, президент України Володимир Зеленський привітав Трампа з перемогою, висловивши сподівання на посилення стратегічного партнерства та використання принципу мир «через силу»⁵⁵. Очевидно, що українська сторона була готова і є готова наразі підтримувати та зміцнювати союзницькі дипломатичні відносини з будь-якою адміністрацією США. Сполучені Штати Америки є найпотужнішим військовим і економічним союзником України, який до того ж є ледь не єдиним гравцем, що здатен серйозно впливати на Російську Федерацію. Втрачати такого союзника є максимально нераціональним рішенням тому, очевидно, що Україна відкрита до співпраці та розбудові партнерських відносин з США на всіх рівнях.

Надзвичайно висока увага Російської сторони до президентської кампанії та результатів виборів в США була цілком виправданою в контексті зовнішньої політики Російської Федерації. Довга та масштабна військова та фінансова підтримка Сполученими Штатами і НАТО України, проти якої РФ веде агресивну загарбницьку війну, санкції та міжнародна ізоляція – все це викликало проблеми в російської сторони на шляху до досягнення їх цілей в Україні та Європі.

Відносини Сполучених Штатів та Російської Федерації були вкрай напружені, тому російська сторона потребувала більш лояльного кандидата, в порівнянні з адміністрацією Байдена, що часом вдавалась до радикальних рішень по підтримці України, як наприклад: дозвіл бити по РФ далекобійними ракетами. Заяви Дональда Трампа про недоцільність активного залучення США в російсько-

⁵⁵ Foreign leaders and governments react as Trump wins 2024 U.S. presidential election. *CBS News*. URL:<https://www.cbsnews.com/news/donald-trump-us-election-2024-results-foreign-leaders-react-wars-ukraine-russia-israel/>

українську війну, критика блоку НАТО та можливість зменшенн військової та фінансової підтримки України створювали своєрідну ілюзію для російської сторони у бажаності даного кандидата. Зовсім навпаки, демократи на чолі з Камалою Гарріс були прихильниками жорсткої підтримки України та посиленні альянсу НАТО, тому кандидатура від республіканської партії значно вселяла надію в російську сторону щодо полегшення оккупації України та просуванні власних інтересів в Європі.

Реакція Російського МЗС та російських посадових осіб на перемогу Дональда Трампа традиційно була стриманою. У перші години після оголошення перемоги Трампа Кремль заявив, що Путін наразі не планує вітань й буде «спостерігати» за розвитком подій. Прес-секретар Володимира Путіна Дмитро Песков водночас зазначив, що США – «недружня держава», і наразі стосунки на історичному мінімумі, але Кремль готовий аналізувати слова й майбутні дії Трампа.

Зі сторони Міністерства закордонних справ РФ прозвучала заява, що в Росії «немає ілюзій» щодо нової адміністрації США, але що Росія продовжить захищати свої інтереси й взаємодіяти з новим урядом в Білий дім⁵⁶. Деякі представники з елітних кіл, наприклад, голова російського суверенного фонду Кирило Дмитрієв, висловили думку, що перемога Трампа відкриває можливості «перезавантаження» відносин між Москвою і Вашингтоном⁵⁷.

⁵⁶ Putin congratulates Trump on US election victory, says Russia is ready for dialogue. *My News*. URL:<https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/3285656/putin-after-trump-win-says-struggle-new-world-order-underway?>

⁵⁷ Ellyatt H. Russia's top brass look for U.S. reset as Putin keeps quiet – for now. *CNBC*. URL:<https://www.cnbc.com/2024/11/06/kremlin-says-putin-has-no-plans-to-congratulate-trump-but-reset-touted.html>

Викладене вище дає змогу зазначити, що російська сторона з обережністю сприйняла перемогу Дональда Трампа, проте на фоні більш бажаної кандидатури продемонструвала готовність до співпраці та взаємодії з новою адміністрацією.

Варто оцінити реакцію найголовнішого економічного суперника США та головну потенційну військову загрозу США в АТР – Китайської Народної Республіки. Міністерство закордонних справ Китаю в офіційній заяві зазначило, що поважає вибір американського народу і сподівається, що політика буде стабільною⁵⁸. Загалом, реакція КНР була очікувано стриманою, через напруженість в багатьох аспектах як наприклад: економічному суперництві Китай-США або питанні Тайваню. Реакцію китайської сторони доволі важко оцінити безпосередньо через історичну складність відносин Китаю зі США і ще важче, враховуючи дії Дональда Трампа по веденню тарифних війн проти Китаю в майбутньому. Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан, з яким Україна має на даний момент складні відносини назвав перемогу «необхідною для світу» і «найбільшим камбеком в історії» американської політики⁵⁹.

У перші години після оголошення перемоги Трампа Кремль заявив, що Путін наразі не планує вітань й буде «спостерігати» за розвитком подій. Прес-секретар Володимира Путіна Дмитро Песков водночас зазначив, що США – «недружня держава», і наразі стосунки на історичному мінімумі, але Кремль готовий аналізувати слова й майбутні дії Трампа. Зі сторони Міністерства закордонних справ РФ прозвучала заява, що в Росії «немає ілюзій» щодо нової адміністрації США, але що Росія продовжить захищати свої інтереси й взаємодіяти з новим

⁵⁸ Marx W. What's the world saying about Trump's win? Here are the leaders who've commented. *NPR*.

URL: <https://www.npr.org/2024/11/06/g-s1-33053/trump-win-world-reaction>

⁵⁹ Orbán, Zelenskyu, Macron and European leaders respond to Trump's win. *The Guardian*.

URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2024/nov/06/european-leaders-respond-to-trump-win-orban-zelenskyu-macron?>

урядом в Білий дім⁶⁰. Деякі представники з елітних кіл, наприклад, голова російського суверенного фонду Кирило Дмитрієв, висловили думку, що перемога Трампа відкриває можливості «перезавантаження» відносин між Москвою і Вашингтоном⁶¹.

Можемо загалом зробити висновок, що західні країни та Україна адекватно відреагували на перемогу кандидата від республіканців та були готові до взаємодії з новою адміністрацією, хоча і мали певні побоювання.

Російська сторона, Китай та інші опозиційні до США країни в свою чергу через напружені відносини з занепокоєнням розцінили появу нового кандидата.

3.2. Зовнішньополітична стратегія нової адміністрації щодо України

Президентство Дональда Трампа суттєво впливає як на внутрішню, так і на міжнародну політику США. Кандидат в президенти від республіканців ще за час першого терміну встиг заробити репутацію активного та радикального політика, що прагне брати участь у міжнародних процесах. В сучасних умовах нестабільного світу, його політичний курс вирізняється непрогнозованістю, нестабільністю та радикальними змінами у сфері державного управління й дипломатії. Його кроки, після вступу на пост президента Сполучених Штатів фактично переорієнтували зовнішньополітичний курс адміністрації Джо Байдена.

З приходом до влади республіканця в 2024 році, зовнішньополітичний курс США стає ще менш передбачуваним і більш конфронтаційним. Економічна політика Д. Трампа супроводжується значним посиленням протекціоністської

⁶⁰ Putin congratulates Trump on US election victory, says Russia is ready for dialogue. *My News*. URL:<https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/3285656/putin-after-trump-win-says-struggle-new-world-order-underway?>

⁶¹ Ellyatt H. Russia's top brass look for U.S. reset as Putin keeps quiet – for now. *CNBC*. URL:<https://www.cnbc.com/2024/11/06/kremlin-says-putin-has-no-plans-to-congratulate-trump-but-reset-touted.html>

політики. Введення жорстких мит щодо Китаю та ЄС, а також агресивна риторика щодо глобальних корпорацій формують нестабільне бізнессередовище⁶².

В той же час, зовнішньополітичні рішення Д. Трампа провокують напруження у відносинах з КНР, Європейським Союзом, Україною та країнами Латинської Америки. Економічні санкції, тарифні обмеження та вихід США з міжнародних угод створюють турбулентність у світовій економіці та посилюють нестабільність міжнародних економічних відносин. Загалом, протекціоністська політика Д. Трампа має суперечливі наслідки, – з одного боку, вона сприяє розвитку внутрішньої економіки, але з іншого – провокує торговельні війни та політичну нестабільність які в перспективі посилять інфляцію та економічну невизначеність.

На міжнародній арені політику республіканця можна охарактеризувати ізоляціонізмом та односторонніми діями на користь Сполучених Штатів. США активно почали переглядати свої зобов'язання в міжнародних організаціях та альянсах, відмовляючись від непропорційних витрат, фінансування глобальних ініціатив та вимагаючи від союзників збільшення оборонних витрат та роді в підтримці України.

Вцілому, політичний курс «Америка передусім» не лише посилив кризу багатосторонньої дипломатії, а і почав сіяти сумніви союзників Сполучених Штатів в їх націленості на довгострокові взаємовигідні відносини. США поступово зменшують участь у міжнародних організаціях, переглядають з раціональної точки зору союзницькі відносини та посилюють тиск на економічних конкурентів через санкції й торговельні бар'єри⁶³. Як результат –партнери

⁶² Duche-Pérez A. B., Medina Rivas Plata A. R., Gutiérrez-Aguilar O. A., Vera-Revilla C. Y. Evaluating the impact of U.S. protectionist trade policies. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*, 2024, 8(10), 7066.

⁶³ Maulana M. A., Yuliantoro N. R. Donald Trump's foreign policy: Withdrawal from international regimes and organizations. *Intermestic Journal of International Studies*, 2024, 8(2), 530. URL: <https://doi.org/10.24198/intermestic.v8n2.6>

отримують підстави втрачати орієнтир стабільності у відносинах зі США та довіру до нинішньої адміністрації.

Звичайно, окрім економічного впливу на міжнародні відносини, різко змінюється й військово-політична стратегія США. Адміністрація Д. Трампа починає знижувати свою військову присутність у деяких регіонах Європи та світу, водночас демонструючи агресивну колоніальну риторику щодо країн, з якими США мають напружені відносини: КНР, Іран, Гренландія, а наразі – Венесуела. В умовах сучасного нестабільного світу, непередбачуваність, невизначеність та неоднозначність інтересів та зовнішньої політики США почали формувати нову жорстку реальність для України, особливо за умови спротиву такій державі як Російська Федерація, що має значну перевагу над Україною та підтримується мілітаризованими країнами.

Другий термін Д. Трампа розпочався з кардинальної зміни характеру американо-українських відносин, що проявляється як в інформаційному просторі так і в дипломатичних відносинах. В порівнянні з лояльною до України адміністрацією Байдена, риторика нової адміністрації значно погіршилась за самого початку.

Ключовою ознакою нової політики США щодо України – є безпосередньо зміна риторики та комунікаційних стратегій. На зміну послідовній підтримці України, адміністрація Д. Трампа все дедалі частіше застосовує амбівалентні сигнали, які розмивають орієнтацію США в очах української сторони. В результаті, посилюється інформаційна невизначеність для української влади та для союзників України, що ускладнює координацію та введення нових дипломатичних і військових ініціатив.

Політика інформаційної невизначеності супроводжується посиленням тиску на Київ у питаннях дипломатичних переговорів із Москвою. Вашингтон намагається нав'язати Україні компромісні рішення, що передбачають

територіальні поступки або зниження рівня військового опору, використовуючи як політичні, так і медійні засоби⁶⁴.

Ще до перемоги на виборах, а згодом і одразу після оголошення результатів та інаугурації Дональда Трампа на пост президента США, лунали заяви про спроможність кандидата від республіканської партії швидко завершити російсько-українську війну⁶⁵, що означає що дана проблема доволі сильно хвилювала Дональда Трампа та американське суспільство і її вирішення було просто необхідним для збереження та посилення політичного авторитету новообраного президента США. Політичний дискурс щодо російсько-української війни в американському суспільстві з самого початку був крайньо гострим, на чому і намагались грати кандидати в президенти, як від республіканців так і від демократів.

З приходом адміністрації Дональда Трампа у січні 2025 р. політична підтримка набула нового відтінку. У лютому 2025 р. Д. Трамп заявив, що «повернення до кордонів 2014 р. є нереалістичною метою», а членство України в НАТО «не є ймовірним результатом переговорів». Ці заяви, висловлені під час його зустрічі з Володимиром Зеленським у Парижі в грудні 2024 р., свідчили про зміщення фокусу США на прагматичні переговори з Росією для «швидкого завершення війни». У березні 2025 р. Держдепартамент оголосив про перегляд безпекової політики, наголосивши на необхідності «сталого миру» та паузі в деяких аспектах допомоги для оцінки її ефективності. Незважаючи на це, США продовжили виступати за територіальну цілісність України в міжнародних

⁶⁴ Segura C. Trump pone a Zelenski entre la espada y la pared. *El País*, 9 March 2025.
URL: <https://elpais.com/internacional/2025-03-09/trump-pone-a-zelenski-entre-la-espada-y-la-pared.html>

⁶⁵ Бережанський І. Трамп заявив, що закінчить війну в Україні за 24 години, якщо його оберуть президентом США. *TCH*.
URL: <https://tsn.ua/politika/tramp-zayaviv-scho-zakinchit-viynu-v-ukrayini-za-24-godini-yakscho-yogo-oberut-prezidentom-ssha-2294149.html>

організаціях, таких як ООН, та зберігали санкційний тиск на Росію, запроваджений ще законом СААТSA у 2017 році⁶⁶.

Оборонна співпраця між Україною та США стала центральним елементом партнерства після 2014 р. У 2021 р. було укладено Стратегічну оборонну рамкову угоду, яка визначила напрями модернізації Збройних сил України за підтримки США. З 2014 р. обсяг американської військової допомоги перевищив 5 мільярдів доларів, включаючи постачання летальної зброї (Javelin, HIMARS), безпілотників (Switchblade) і систем ППО (Patriot). У 2024 р., за даними Пентагону, США оголосили про додаткові пакети допомоги на суму 2,5 мільярда доларів, спрямовані на протидію російським повітряним атакам. Спільні військові навчання, такі як «Sea Breeze» і «Rapid Trident», сприяють підвищенню взаємосумісності ЗСУ з силами НАТО.⁶⁷ У 2023 р. Україна та США розпочали проєкт з виробництва озброєнь на українській території, що стало новим етапом оборонної кооперації⁶⁸.

Водночас, в адміністрації Дональда Трампа у січні 2025 р. з'явилися труднощі. Д. Трамп неодноразово заявляв про намір «швидко завершити війну», що викликало занепокоєння щодо можливої затримки чи скорочення військової допомоги Україні⁶⁹. Не лише Україна, а і багато європейських країн, що перебувають в тій чи іншій мірі в конфронтації з Російською Федерацією почали

⁶⁶ Krupenya I., Lohvin I. Ukraine and the United States of America: *Bilateral Relations and Strategic Partnership at the Modern Stage*. С. 260.

⁶⁷ Pifer S. Why care about Ukraine and the Budapest Memorandum. *Brookings Institution*, 2019.
URL:<https://www.brookings.edu/articles/why-care-about-ukraine-and-the-budapest-memorandum/>

⁶⁸ *U.S. Department of Defense*. Fact Sheet: U.S. Security Assistance to Ukraine. 2024.
URL:<https://media.defense.gov/2024/Nov/01/2003576673/-1/-1/1/UKRAINE-FACT-SHEET-1-NOVEMBER.PDF>

⁶⁹ *White House*. More Support for Trump Administration's Pursuit of Peace in Ukraine. 2025.
URL:<https://www.whitehouse.gov/articles/2025/03/more-support-for-trump-administrations-pursuit-of-peace-in-ukraine/>

вагатись у націленості Дональда Трампа покарати агресора та завершити війну на справедливих умовах.

У грудні 2024 р. на тристоронній зустрічі в Парижі з президентом Франції Еммануелем Макроном та Володимиром Зеленським Трамп наголосив на необхідності реалістичного підходу у співпраці з Росією, що може позначитися на подальшій підтримці України.

Загалом, позицію американського президента можна зрозуміти через призму недостатньої допомоги від інших країн-членів НАТО та високих оборонних спроможностях Російської Федерації, проте дані заяви безперечно створюють невизначеність щодо сталості оборонного партнерства в 2025 р.

Після інавгурації Дональда Трампа 20 січня 2025 р. внутрішньополітичні фактори в США суттєво вплинули на партнерство з Україною. Нова адміністрація, очолювана Д. Трампом, та його союзники, такі як Ілон Маск, просувають політику «Америка передусім», що призвело до перегляду зовнішньої допомоги⁷⁰. У лютому 2025 р. Д. Трамп заявив, що «Україна має сама вирішувати свої проблеми», а його критика В. Зеленського як «надто впертого» викликала напругу у двосторонніх відносинах. Ці неприємні заяви, висловлені під час зустрічі в Овальному кабінеті в лютому 2025 р., контрастують із послідовною підтримкою адміністрації Джо Байдена та можуть свідчити про загрозу скорочення американської участі в українському питанні⁷¹. Зміна політичного курсу в США також залежить від республіканської більшості в Конгресі, яка дедалі більше схиляється до ізоляціонізму та концентрації на внутрішньополітичних проблемах США.

⁷⁰ *The Washington Post*. Trump, Musk officials move against USAID. “We’re shutting it down.” 2025. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2025/02/02/usaid-trump-musk/>

⁷¹ Council on Foreign Relations. Securing Ukraine’s Future: What Should the United States Do. 2025. URL: <https://www.cfr.org/article/securing-ukraines-future-what-should-united-states-do>

Заяви Дональда Трампа про швидке завершення війни можна розцінювати як популістські, проте дане питання все-ж-таки викликало і викликає значне занепокоєння в контексті ведення Сполученими Штатами власної зовнішньої політики. Варто зазначити, що Дональд Трамп ще до предвиборної кампанії доволі тепло та з повагою відкликався про президента Російської Федерації – Володимира Путіна та недоцільність дій адміністрації Байдена по активній підтримці України, через що могло створюватись враження про симпатії до президента РФ та бажаності даного кандидата бути обраним президентом США для полегшення просування російських інтересів в Європі та Україні.

Звичайно, заяви Трампа про швидке врегулювання конфлікту в Україні та важелі на сторони конфлікту не виправдали себе. Багатогранна складність російсько-української війни, недостатньо рішучі дії союзників, недооцінка поточної обстановки, намірів Російської Федерації, неготовність застосовувати серйозні важелі проти Російської Федерації та серйозна перевага РФ у військових та ресурсних можливостях порівняно з Україною призвели до того, що швидкого вирішення конфлікту не було досягнуто і в перспективі не буде найближчим часом.

Російська Федерація на фоні слабкості західних політиків та з підтримкою таких країн як :КНДР, КНР та Іран доволі впевнено почуває себе на міжнародній арені. Недостатньо рішучі дії альянсу та затримки у допомозі України дають все більше впевненості РФ продовжувати вести агресивну політику та порушувати закони та звичаї ведення війни і інші норми міжнародного гуманітарного права. Користуючись м'якістю НАТО та неготовністю до ескалації РФ послідовно продовжує окупувати Україну та чинити провокації проти країн НАТО, стверджуючись у своїй безкарності. Слабкість альянсу та неготовність активніше передавати озброєння та фінанси Україні для нанесення втрат РФ, лише відкриває нові простори для поширення ідей «російського миру» на нові території України

та Європи і стимулює російське керівництво продовжувати гнути свою агресивну лінію.

Після приходу Дональда Трампа до влади, республіканська адміністрація одразу почала намагатись активно вийти на контакт зі сторонами російсько-української війни. У лютому розпочалась серія телефонних перемовин між президентом США –Трампом та президентом РФ – Володимиром Путіним, а згодом і з президентом України – Володимиром Зеленським. 28 лютого 2025 року відбулась знакова подія – зустріч між Трампом і Зеленським у Білому домі – Oval Office. Планувалася угода про використання українських природних ресурсів Сполученими Штатами в обмін на військову допомогу, але зустріч переросла у конфлікт, оскільки американська сторона вела себе доволі некоректно: задавали провокативні питання, використовували маніпуляції та певною мірою просували російські нарративи, що заважили об'єктивній оцінці ситуацій та веденню конструктивних переговорів⁷². Зустріч в Білому Домі, де президента України намагались вивести на емоції, а президент США з віце-президентом просували проросійські нарративи та здійснювали віктим-блеймінг, тимчасово погіршила стан українсько-американських відносин. Дана подія, також активно використовувалась російської пропагандою та проросійськими західними ЗМІ для створення картинки, що погіршує імідж України на міжнародній арені та інших маніпулятивних дій.

Майже одразу після скандалу, 3–4 березня 2025 – Трамп наказує призупинити всю військову допомогу Україні, яка не була вже в Україні (техніка, що ще не доставлена або в дорозі).⁷³ Згодом, Трамп неодноразово заявляв, що йому легше працювати з Путіним, ніж з Зеленським, оскільки РФ має банально більше карт у

⁷² Petsa M., Wittenberg D. What it was like in the room during Oval Office shouting match. *BBC Ukrainian*. URL:<https://www.bbc.com/news/articles/c2019j0w9glo>

⁷³ Phelut M. Trump-Zelensky clash: chronology of an international diplomatic showdown. *Aura News*. URL:<https://aulanews.uao.es/2025/03/16/trump-zelensky-clash-chronology-of-an-international-diplomatic-showdown/>

цій війні, що ми можемо розцінювати як черговий прояв віктим-блеймінгу та небажання примушувати РФ до миру силою і спробою покращити російсько-американські відносини після дій каденції Байдена. Проте, вже 11 березня після переговорів між США та РФ в місті Джидда – Саудівська Аравія, США заявили, що відновлять постачання військової допомоги та обмін розвідувальною інформацією України⁷⁴. Ми можемо в черговий раз побачити, що зовнішньополітичний курс та дії Трампа є доволі мінливими та залежать від поточної обстановки та настрою президента США, внаслідок певних подій та особистих розмов зі сторонами російсько-української війни.

Як один із прикладів шантажу військовою допомогою можемо навести той факт, що – у ніч із 30 червня на 1 липня, за словами українських офіційних осіб, американські військові вантажні літаки, що перевозили перехоплювачі ППО та інші види озброєнь на європейські бази, звідки їх мали доставляти в Україну суходелом, були відкликані назад. Наразі точно невідомо, які види озброєнь були відкликані, проте низка джерел повідомляє, що серед заморожених поставок були перехоплювачі системи Patriot. Може також йтися про зенітні ракети «Stinger», ракети «повітря-повітря», ракети Hellfire класу «повітря-земля», ракети класу «земля-земля» і артилерійські снаряди⁷⁵.

За заявою Пентагону і президента Дональда Трампа, пауза у поставках зброї була викликана необхідністю «загального перегляду поставок озброєнь» з метою сприяти закінченню війни в Україні, «водночас зберігши боєготовність США і пріоритети у сфері оборони». Даним заявам ми звичайно можемо надати виключно негативну оцінку, оскільки США заявили не лише про дії, що знизять боєздатність України і її здатність наносити втрати РФ, а і відкрито заявили про

⁷⁴ Павлюк О. US ends pause in military aid and intelligence sharing following Jeddah meeting. *Українська правда*.

⁷⁵ America's ominous new halt on weapons to Ukraine. *The Economist*.

URL:<https://www.economist.com/europe/2025/07/02/americas-ominous-new-halt-on-weapons-to-ukraine>

нестачу власного озброєння, що є свого роду гарним пропагандистським тейком для російської пропаганди. Заяви щодо нестачі озброєння в США та політичної слабкості завжди активно використовувалась російськими пропагандистами для демонстрації власного домінування на полі бою в Україні та міжнародній арені.

Описану акцію можна розцінювати як спробу тиску на адміністрацію президента України з метою виторгнути політичні поступки Російській Федерації та небажання продовжувати військову та економічну підтримку України на рівні з попередньою адміністрацією Джо Байдена.

Загалом, можемо зробити висновок, що військова допомога Україні за нинішньої адміністрації значно скоротилася, в той же час політичний тиск на Україну почав неупинно зростати. Дані дії очевидно були направлені на примушення України до швидкого миру на будь-яких умовах, не враховуючи національні та зовнішньополітичні інтереси України та порушення Російською Федерацією норм міжнародного права. Виконуючи роль посередника між РФ та Україною, США декілька разів спробували висувати пропозиції щодо припинення вогню, як от наприклад пропозиція Дональда Трампа щодо 30-денного перемир'я, що не здобули успіху, оскільки РФ запропонувала власні умови. Президент РФ – Володимир Путін під час нічного звернення до преси фактично відхилив пропозицію України та її західних союзників щодо 30-денного перемир'я. Натомість він запропонував Києву відновити прямі переговори в Стамбулі з 15 травня⁷⁶.

На цьому тлі російські війська відновили атаки дронів по військовій та енергетичній інфраструктурі України після закінчення оголошеного Москвою триденного перемир'я з нагоди 9 травня. Президент Володимир Зеленський заявив, що Україна наполягає на необхідності припинення вогню як умови для

⁷⁶ Федотов М. Путін запропонував Україні прямі переговори в Стамбулі 15 травня. DW. URL:<https://www.dw.com/ru/putin-predlozil-ukraine-provesti-15-maa-pramyeperegovory-v-stambule/a-7250414>

початку переговорів про мирне врегулювання з РФ. Дану заяву також можна піддати сумнівній оцінці, оскільки лінія фронту є надто широкою і контролювати дотримання вогню без встановлення великої кількості незалежних спостерігачів фактично неможливо. Пропозиції Дональда Трампа про припинення вогню не задовольнили російську сторону, хоча на словах представники Російської Федерації завжди висловлювали бажання до зупинки війни, що супроводжувались нереалістичними вимогами по відношенню до України. Російська сторона в черговий раз вимагала виведення ЗСУ з ще не зайнятих територій чотирьох областей, визнання Криму, ДНР, ЛНР та демілітаризації України з низкою умов, неприйнятних для української сторони.

Зберігаючи стратегічну наступальну ініціативу, відсутність потужної західної підтримки України та військову перевагу над Україною – російська сторона не була і не є зацікавленою в зупинці бойових дій. Відсутність ефективного військового та економічного тиску США та НАТО на РФ і небажання розуміти та ефективно протидіяти намірам РФ, призвело до ситуації, де Російська Федерація продовжує гнути свою агресивну лінію в переговорному процесі, просуватись вглиб української території, та завадати ударів по військовій та енергетичній інфраструктурі України.

В той же час, заяви президента США не сприймаються всерйоз російською стороною. Заяви Дональда Трампа про його повагу до Володимира Путіна, промова голови Пентагону Піта Хегсета про відмову від захисту Європи⁷⁷, скорочення поставок озброєння та фінансової допомоги Україні та небажання вводити санкції проти Російської Федерації в черговий раз продемонстрували слабкість тепер вже не колективного Заходу, та неготовність до конфронтації з серйозним противником. Варто виділити виступ віце-президента США – Джей Ді

⁷⁷ Secretary Hegseth Remarks at U.S. Army War College. *C-SPAN*.

URL: <https://www.c-span.org/program/public-affairs-event/defense-secretary-hegseth-opening-remarks-at-ukraine-defense-contact-group-meeting/655726>

Венса у Мюнхені, де лунала безпосередньо критика Європейського Союзу та доволі суперечливі заяви з антиєвропейськими наративами, зокрема заява про: «Незрозуміло для чого захищатися» та : «Головна небезпека ЄС - у масовій міграції, і зовсім не в Росії»⁷⁸. Прояви політичної слабкості Сполучених Штатів та інших західних країн і неготовність до ескалації лише посилили впевненість Російської Федерації у необхідності продовжувати окупації території України, знищення української державності та ведення агресивної політики по відношенню до країн Європи, що російська сторона і продовжує на сьогоднішній день. Загалом, заяви та дії президента США – Дональда Трампа та республіканської адміністрації були доволі суперечливими, з самого початку його нового президентського терміну, що ускладнює та розмиває оцінку його зовнішньополітичної діяльності.

30 квітня 2025 року, між США та Україною була підписана угода про спільний видобуток корисних копалин⁷⁹.

Ця угода значно покращила українсько-американські відносини та сприяла потеплінню взаємодії української та американської адміністрації.

Цей договір передбачає наступні положення :

- 1) Створення Українсько-американського фонду відбудови, який отримуватиме доходи від надр.
- 2) Частина доходів (рента, плата за користування надрами) має поступати у фонд і реінвестуватися в Україну.
- 3) Угода стосується нових проєктів, нової інфраструктури, пов'язаної з надрами; існуючі доходи бюджету України не повинні бути зачеплені.

⁷⁸ "Шок і приниження". Що сказав віцепрезидент США у Мюнхені і чому така реакція. *BBC News Ukraine*.

URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crm7yr8dewno>

⁷⁹ Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-українського інвестиційного фонду відбудови. *Верховна Рада України*.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-25#Text

Після підписання договору про корисні копалини відбулось потепління українсько-американських відносин та зняття напруги між ними, що може наштовхувати на думку, що політичний тиск на Україну мав певною мірою комерційний характер для підписання бажаної для США угоди, тож очевидно що Сполучені Штати однозначно зацікавлені у питанні українських ресурсів та безпосередньо фінансовій вигоді від видобутку корисних копалин.

Окремої уваги заслуговують заяви Дональда Трампа про терміни надані російській стороні про врегулювання конфлікту. Як повідомлялось раніше, Дональд Трамп давав 50 днів на вирішення конфлікту, що згодом було скорочено до 12 днів⁸⁰. Як і очікувалось, серйозних зрушень за даний термін не відбулось, оскільки РФ не просто не зупиняла просування та повітряні атаки на об'єкти по території України, а і навпаки наростила⁸¹. Незважаючи на те, що українська сторона всіма можливими силами та засобами намагається наносити втрати РФ як на території України, так і в глибині Російської Федерації, оборонні потужності цих двох країн не можна порівнювати.

Переважаючи Україну у таких аспектах як: жива сила, кількість озброєння та боєприпасів, індустріальні потужності, виробництво БПЛА та бронетехніки, ракетне озброєння, авіація, РСЗВ та артилерія, нема ілюзії, що РФ не має об'єктивних причин зупинитись. Особливо на фоні зниження західної підтримки, недостатньої військової та фінансової допомоги, а також залученості у конфлікт інших країн таких як: КНДР, Іран та КНР, котрі допомагають не лише озброєнням, а і живою силою. В той же час, РФ поступово знижує потенційний мобілізаційний потенціал України та кількість населення ударами по енергетичним об'єктам та

⁸⁰ "Я розчарований Путіним". Трамп скоротив ультиматум Росії до 12 днів. *BBC News Ukraine*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/clyjv4elge80>

⁸¹ Мерц: Розмова Путіна-Трампа, тоді удар по Україні – паттерн. *DW*. URL: <https://www.dw.com/uk/merc-udari-rf-po-ukraini-pisla-rozmovi-putina-i-trampa-pattern/a-73161254>

об'єктам цивільної інфраструктури, що змушує людей емігрувати до інших країн. Відсутність рішучих дій керівництва США та НАТО лише призводять до нарощування тиску на Україну, і віддаляють припинення бойових дій.

15 серпня 2025 року, відбулась знакова подія, що викликала спірні реакції у міжнародному суспільстві – зустріч делегацій США та РФ на Алясці з безпосередньою участю президента РФ та США⁸². Зустріч пройшла доволі тепло для російського президента та російської делегації. Президента Російської Федерації зустрічали з усіма почестями, не беручи до уваги той факт, що він визнаний військовим злочинцем. Багато дослідників розцінили певні елементи зустрічі як приниження американської сторони, зокрема розстилання червоної доріжки американськими військовими перед президентом РФ. На зустрічі, Президент РФ та російська делегація почувалися себе доволі впевнено та провокативно реагували на питання журналістів про закінчення війни, що не можна сказати про американську сторону.

З одного боку ми можемо оцінити, що ця зустріч показала, що можливий контакт навіть між двома країнами в стані війни/великих напружень і що дипломатія дає шанс на зменшення ескалації, якщо є мінімальна готовність до компромісів. З іншого боку, Володимир Путін та російська сторона отримали символічний успіх – виведення з міжнародної ізоляції та визнання важливості як переговорного партнера. Дана зустріч відзначилась однозначним успіхом російської сторони.

На нашу думку, дані перемовини лише посилили позицію РФ на міжнародній арені та продемонстрували авторитетну позицію президента РФ – Володимира Путіна, з яким рахується навіть президент США – Дональд Трамп. Відсутність української сторони на саміті та на будь-яких переговорах по завершенню

⁸² Ferris E. The Alaska Summit as Theatre: Moscow's View Beyond Ukraine. *RUSI*.
URL:<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/alaska-summit-theatre-moscows-view-beyond-ukraine>

російсько-української війни є конкретним недоліком, оскільки не можна всерйоз розглядати завершення конфлікту без участі української сторони. що напряду залучена в конфлікт.

В ніч на 10 вересня 2025 року відбулася безпрецедентна подія, з якою раніше країни-члену Альянсу не стикались – велика атака Росії на Україну за допомогою безпілотників, частина з них порушила повітряний простір Польщі. Польське ППО не відзначилось успіхами та збили малу кількість дронів, що дозволяє зробити висновки, що ППО та бойова готовність Польщі залишає бажати кращого.⁸³ Районами, які найбільше постраждали чи де були зафіксовані порушення виявились: воєводства Підляське (Podlaskie), Люблінське (Lublin), Мазовецьке (Mazowieckie). Окрім того, була призупинена робота таких аеропортів як :Chopin у Варшаві, Modlin, Rzeszów-Jasionka, Lublin. Прем'єр-міністр Дональд Туск назвав дану подію масштабною провокацією, без прямих звинувачень РФ та заявив, що причин для паніки на даний момент немає⁸⁴. В цей день Польща вперше офіційно визнала, що дрони були збиті над її територією. Це не перший інцидент з порушенням повітряного простору Польщі. Дана подія вілзначилась протиборчими заявами, оскільки деякі представники польської влади утримались від прямого засудження РФ і навіть висували версії, що дрони могли бути українського походження з метою провокативних дій по втягуванню Польщі у війну проти РФ.

Країни НАТО одразу провели консультації та почали вживати дії по організації допомоги в обороні повітряного простору Польщі, хоча доволі очевидним був той факт, що всі утримались від конкретних дій по нанесенню

⁸³ Peternoster T. Poland and allies down “huge number” of Russian drones in “act of aggression”. *Euronews*. URL:<https://www.euronews.com/2025/09/10/polish-airspace-violated-by-multiple-drones-pm-donald-tusk-says>

⁸⁴ Христина Правда. Туск після атаки дронів РФ на Польщу: немає причин для паніки. *Європейська Правда*. URL:<https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/09/10/7219843>

удару у відповідь по території РФ або передачі Україні більшої кількості озброєнь. Цілком очевидно, що країни-члени НАТО не є готовими до прямого конфлікту з РФ на данному етапі. Президент України – Володимир Зеленський у зв’язку з данми інцидентом заявив – «Росіяни повинні відчуті наслідки. Росія повинна відчуті, що війну не можна розширювати і доведеться закінчувати.»⁸⁵. МЗС Російської Федерації заявили, що Польща не надала підтвердження, що дрони російського походження, що збігається з традиційною російською риторикою : «их там нет».

Водночас, заяви президента Дональда Трампа, як президента головної країни-члена НАТО залишали бажати кращого. Президент США заявив, що атака дронів на Польщу могла бути помилкою, і що йому дуже прикро від того що доведеться цим займатись⁸⁶. Звинувачень та погроз у бік РФ від президента США як і очікувалось, не відбулось, були присутні лише слова засмучення та занепокоєння щодо дій російського військово-політичного керівництва. Дану акцію можна розцінювати як акт тероризму направлено на залякування країн ЄС та НАТО, а також як спробу перевірити реакцію країн НАТО, на порушення їх повітряного простору.

Це не перший інцидент порушення повітряного простору та державного кордону країн НАТО, проте за наслідками поки що залишається найгучнішим. Цікавим є той факт, що майже одразу після порушення повітряного простору Польщі російськими бпла типу «Шахед» 10 вересня, через декілька днів 15

⁸⁵ Peternoster T. Poland and allies down “huge number” of Russian drones in “act of aggression”. Euronews.
URL:<https://www.euronews.com/2025/09/10/polish-airspace-violated-by-multiple-drones-pm-donald-tusk-says>

⁸⁶ Trump says Russian drone incursion “could have been a mistake” – Poland denies. News Feed – *Kyiv Independent*.
URL:<https://kyivindependent.com/russian-drone-incursion-into-poland-could-have-been-a-mistake-trump-says/>

вересня у мережі з'явилися новини та фотографії американських військових на спільних російсько-білоруських навчаннях «Захід –2025». Окрім 23 представників інших країн також були присутні представники країн НАТО – Туреччини та Угорщини⁸⁷. РФ та РБ є союзницькими державами і Республіка Білорусь постійно перебуває під військово-політичним контролем РФ, тож присутність американських військових на даних навчаннях не могла пройти без згоди російського керівництва. Можливо дана акція з американського боку була направлена на встановлення та демонстрацію готовності співпрацювати з РФ, а можливо вони виконували виключно спостережницьку функцію для оцінки сучасного стану та бойової готовності ЗС РБ та РФ.

Варто зазначити, що під час візиту спецпредставника Дональда Трампа – Кіта Келлога ним була зроблена наступна заява: «Якби Путін перемагав то він би вже був у Києві, на захід від Дніпра, в Одесі та змінив би уряд. Росія фактично програє цю війну.»⁸⁸. За його словами, росіяни зараз можуть здійснювати певні дії, просуваючись у Донецькій та Дніпропетровській областях. Але про успіх можна говорити, лише якщо вважати просування «в метрах, а не кілометрах». Однак навіть ці дії мають «величезну ціну». Подібні заяви згодом лунали і від Д. Трампа.

Загалом, Кіт Келлог завжди висловлював проукраїнську позицію і можемо зробити висновок, що офіційні особи від республіканської партії в США все-ж таки тверезо оцінюють поточну ситуацію та розуміють, що РФ не змогла та в найближчій перспективі навряд-чи зможе досягнути бажаних для неї результатів.

Сучасна російсько-українська війна є першою війною в 21 сторіччі, де застосовуються усі найновітніші технології та види озброєння обома сторонами

⁸⁷ U.S. officers arrive to observe Russia-Belarus Zapad-2025 drills. *The New Voice of Ukraine*. URL: <https://english.nv.ua/nation/belarus-shows-us-military-officers-at-zapad-2025-training-exercises-conducted-jointly-with-russia-50545141.html>

⁸⁸ Келлог: Если бы Россия побеждала, то была бы сейчас под Одессой и Днепром. *Liga*. URL: <https://news.liga.net/politics/news/kellog-esli-by-rossiya-pobezhdala-to-byla-by-seichas-pod-odessoj-i-dneprom>

конфлікту, що значною мірою нівелює чисельну людську перевагу РФ та можливість масового застосування бронетехніки та авіації по території України. В той же час, Україна доволі непогано обороняється та завдає значних втрат живій силі, наземним та повітряним цілям, енергетиці та військовим об'єктам не лише на окупованій території України а і безпосередньо по території РФ. 15 вересня зокрема під час інтерв'ю, президент США Дональд Трамп вперше назвав РФ агресором та заявив що за минулий тиждень РФ та Українці втратили 8000 бійців і зауважив ,що РФ втратила більше, бо вона – агресор⁸⁹. Деякий час потому Дональд Трамп зробив серйозну заяву про можливість передачі ракет типу «Tomahawk» Україні. У відповідь на запитання журналістів на борту літака Air Force One у неділю щодо того, чи надасть він Києву ракети «Томагавк», Трамп відповів: «Побачимо... можливо». За його словами, ці ракети стали б новим «кроком агресії» у війні України з Росією⁹⁰. Ракети даного типу є далекобійними та можуть нести як осколково-фугасний так і ядерний заряд, що дозволить наносити удари безпосередньо по столиці Російської Федерації – Москві. Президент США також додав, що впевнений у болючості наслідків передачі ракет типу томагавк Україні для російської сторони. Цього разу російська сторона знову вдалась до звичного прийому так званих «червоних ліній» – попередила Вашингтон, пригрозила ескалацією даного конфлікту і заявила, що дана акція дуже загострить американсько-російські відносини, що і так є напруженими.

Доволі очевидно, що дані заяви російського керівництва не є вартими уваги і їх можна розцінювати пустими для США , оскільки РФ не в змозі вже третій рік війни окупувати Україну, а розпочинати новий конфлікт тим паче зі США, що мають найбільший сукупний оборонний бюджет є самогубством. На нашу

⁸⁹ Trump finally calls Russia the “aggressor” in war on Ukraine. *Politico*.
URL: <https://www.politico.eu/article/donald-trump-calls-russia-an-aggressor-in-war-against-ukraine/>

⁹⁰ Sekulich H., Gozzi L. Trump says he may send Tomahawk missiles to Ukraine. *BBC*.
URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c93xpgqzkv0o>

особисту думку російське керівництво це чудово розуміє тому може вдаватись лише до погроз та попереджень у бік США на даний момент. Ми це чудово побачили ще після передачі далекобійних ракет – SCALP та Storm Shadow за каденції президента США – Джо Байдена коли російська сторона утрималась від конкретних дій проти США та НАТО. Ми скептично оцінюємо можливість передачі ракет типу :«Tomahawk» Україні, проте сподіваємось що конгрес Сполучених Штатів прийме правильне рішення у посиленні військової підтримки України.

З вересня 2025 року від президента США почали лунати публічні сигнали від Трампа про готовність «серйозних санкцій» за умови певних дій союзників/ринків енергоресурсів. У жовтні 2025 року, адміністрація президента США значно порадувала українську сторону та ввела санкції проти двох найбільших російських нафтових компаній – Rosneft і Lukoil – з метою підризу основних джерел фінансування війни у відповідь на продовження масштабних атак по цивільній інфраструктурі і невиконання кроків для «серйозного миру»⁹¹.

Це стало відчутним загостренням політики санкцій проти РФ під керівництвом Трампа і дане рішення однозначно негативно вплине на здатність РФ продовжувати бойові дії в Україні та збагачувати власні збройні сили. До того ж, Білий Дім формально оформив продовження «національного надзвичайного стану» щодо загроз з боку РФ (виконавчі документи), що дає підстави для санкційних і торгових обмежень⁹². Позитивним аспектом ми можемо виділити те,

⁹¹ «Військова машина Росії зазнає потужного удару». Як нові санкції США ослаблюють російський енергосектор і збільшують тиск на союзників агресора? Розбір WSJ. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/svit/viyskova-mashina-rosii-zaznae-potuzhnogo-udaru-yak-novi-sanktsii-ssha-oslablyuyut-rosiyskiy-energosektor-ta-zbilshuyut-tisk-na-soyuznikiv-agresora-rozbir-wsj-23102025-33565>

⁹² Addressing Threats to the United States by the Government of the Russian Federation. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/08/addressing-threats-to-the-united-states-by-the-government-of-the-russian-federation/>

що Сполучені Штати почали приймати конкретні економічні важелі проти РФ і скоріш за все, за відсутності бажання російської сторони до примирення вони будуть посилюватись.

Незважаючи на всі труднощі українсько-американських відносин, Сполучені Штати продовжують підтримувати Україну як фінансовою так і військовою допомогою. Економічна співпраця між країнами розвивається через діючі програми USAID, МВФ і пряму фінансову допомогу. У 2022 р. США надали Україні 13 млрд. доларів на підтримку бюджету в умовах війни, а у 2023 р. – грант у розмірі 1,5 млрд. доларів для економічного відновлення⁹³. Угода про стратегічне економічне партнерство (2021) передбачає залучення американських інвестицій у енергетику, ІТ-сектор і сільське господарство⁹⁴.

Враховуючи вище підписані угоди можемо очікувати, що США продовжать співробітництво з Україною в даних галузях, і що наша держава і донині перебуває в зоні інтересів Сполучених Штатів.

Заслуговує на увагу той факт, що загалом гуманітарна допомога Україні від США з 2014 р. склала понад 40 мільярдів доларів, спрямованих на підтримку внутрішньо переміщених осіб, відновлення зруйнованої інфраструктури та боротьбу з наслідками війни. Безпосередньо Програма USAID «DOBRE» сприяє розвитку децентралізації та місцевих громад в Україні⁹⁵.

В перспективі, адміністрація Трампа буде зберігати військово-технічну підтримку України та скоріш за все продовжить постачати Україні озброєння, фінанси та розвіддані, оскільки діалог між США та РФ стає більш напруженим.

⁹³ Runde D. F., Bandura R. U.S. Economic Assistance to Ukraine: Building Resilience Amid Conflict. *CSIS*, 2023.

⁹⁴ Talbott S., Pifer S. Ukraine and the United States: A Partnership for Democracy and Security. *Brookings Institution*, 2021.

⁹⁵ Program USAID DOBRE. *Decentralization bringing better results and efficiency (DOBRE) program*.

URL: <https://decentralization.ua/donors/dobre>

Заяви російського керівництва про бажання миру на даний момент йдуть врозрід з регулярними атаками на військові та енергетичні об'єкти України та просуванням ЗС РФ на Сході України, тому в найближчій перспективі можемо очікувати більш серйозу підтримку України на фінансовому та економічних фронтах.

Підводячи підсумки, можемо зазначити що зовнішньополітична стратегія адміністрації Дональда Трампа по відношенню до України є складною та багатогранною, проте в цілому вона орієнтована на військову та фінансову підтримку України, а також засудження і перешкоджання амбіціям РФ здійснити повну окупацію України та відтворити зону впливу Радянського Союзу в Європі.

Зменшення військової підтримки України, обмеження поставок озброєння та ініціатив створює атмосферу нестабільності в інформаційному просторі. Відмова Вашингтона від стратегічної ясності та спонтанна зміна рішень також формують додатковий рівень невизначеності для України, змушуючи її переглядати власні оборонні стратегії⁹⁶.

Політика Дональда Трампа не є послідовною, а його заяви часто суперечливі та можуть викликати занепокоєння в Україні та країн ЄС і НАТО, а в РФ навпаки – ілюзію лояльності. Незважаючи на це, військова та фінансова підтримка України з боку США та країн НАТО продовжується, санкції проти РФ поступово вводяться, а військово-політичному керівництву РФ з кожним днем все важче підтримувати контакти з американською стороною.

3.3. Перспективи подальшого розвитку співпраці між США та Україною

Співпраця між Україною та Сполученими Штатами на даному етапі історії є надзвичайно важливою не тільки для України, як основного реципієнта

⁹⁶ Marson J., MacDonald A., Gordon M. R. The America-sized hole in Ukraine's war effort. *The Wall Street Journal*, March 8, 2025.

URL: <https://www.wsj.com/world/trump-russia-ukraine-armsintelligence-32855af8>

військової та фінансової допомоги, а і для Сполучених Штатів та Європи вцілому. Наразі Україна перебуває у скрутному положенні через війну проти Російської Федерації та стикається з рядом проблем, що оставлять під загрозу сувернітет та територіальну цілісність України. Україна не змогла досягти паритету у засобах ведення війни та живій силі проти Російської Федерації, а допомога США та країн НАТО не є достатньою для ведення успішних бойових дій проти переважаючого противника. До того ж, РФ з кожним днем все активніше намагається просуватись та посилює атаки на енергетичну інфраструктуру України, що призводить до панічних настроїв та відтоку населення.

В свою чергу, незважаючи на санкції, Російська Федерація веде активну співпрацю у військово-технічній та економічних галузях з такими країнами, як: КНДР, ІРАН, КНР, що забезпечують їх потреби в оборонному секторі та зокрема живій силі. Завдяки розвинутому військово-промисловому оборонному комплексу, великому оборонному бюджету та підтримці союзників на даний момент РФ просувається на донецькому, луганському, дніпровському та запорізькому напрямках⁹⁷. Описані процеси ставлять під загрозу сувернітет та національні інтереси України і вимагають посилення тиску на Російську Федерацію і збільшення військової та політичної підтримки з боку США та інших членів НАТО, якщо вони вбачають стратегічного партнера та союзника в Україні.

При цьому, очевидним фактом є те, що Україна наразі виступає в ролі важливого об'єкта суперництва між колективним Заходом та РФ, у якому Європа відіграє роль судді та спостерігача, США – роль силового протектора України, а РФ – відповідно країну, що бажає стати силовим протектором України. На жаль, поки що наша держава не може розраховувати на швидку Євроінтеграцію та

⁹⁷ Faulconbridge G. Росія здійснює найшвидше просування в Україні з 2022 року. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/russia-advances-ukraine-fast-pace-moving-into-kurakhove-analysts-say-2024-11-26/>

інтеграцію в НАТО, через недосконалу систему управління, високий рівень корупції та брак військових та економічних можливостей⁹⁸. Більш того, як ми знаємо адміністрація Дональда Трампа часто наголошувала на тому, що членство України в альянсі є нереалістичним та недоцільним, тому на мою особисту думку Сполучені Штати як головна держава Альянсу не бачать майбутнього України в НАТО і розраховувати на таку перспективу не варто. Проте, співробітництво з Альянсом і передусім зі Сполученими Штатами критично важливе для України, оскільки США є донині основним донором озброєння та військової техніки в Україну.

Загалом, можемо визначити що такі важливі для української сторони відносини як США-НАТО мають все-ж-таки вади саме для Європейської сторони, оскільки навіть якщо відкинути питання політичного та військового контролю – США не можуть повністю забезпечити всіх членів НАТО необхідною кількістю озброєння та військової техніки, а місцеві оборонні підприємства значною мірою відстають від оборонних потужностей та підприємств головного геополітичного противника НАТО і США включно – Російської Федерації. Зокрема, згідно з заявами міністра оборони Німеччини – Бориса Пісторіуса: «Російський диктатор Володимир Путін повністю перейшов на військову економіку. Росія за три місяці виробляє стільки зброї та боєприпасів, скільки ЄС за рік.»⁹⁹. Відповідно, зважаючи на тенденції та кровопролитну війну в Україні – країнам НАТО необхідно вдосконалювати власні оборонні спроможності та розвивати власний ВПК, не покладаючись повністю на військово-політичну підтримку США.

Вцілому, з української сторони ми зазначимо, що відносини між США та НАТО є союзницькими та взаємовигідними, оскільки сторони задовольняють свої

⁹⁸ Чістякова І. М., Білоусов О. С., Яковлев І. В., Татакі Д. Д. Конспект лекцій з дисципліни “Зовнішня політика США”. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. С. 107.

⁹⁹ Für Pistorius ist Putins Ukraine-Feldzug «längst kein regionaler Krieg mehr». SPIEGEL *Politik*. URL: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/boris-pistorius-putins-ukraine-feldzug-ist-laengst-kein-regionaler-krieg-mehr-a-f12ae2f1-877e-40e3-883d-3ce098a001e8>

політичні та військові інтереси. При цьому, країни НАТО отримують необхідні зразки озброєння та технології від США, а США в свою чергу – контролюють власний вплив в Європі, отримують політичну підтримку на міжнародній арені від членів НАТО та стримують намагання РФ вести активну експансіоністську політику шляхом допомоги Україні. На нашу думку, після дій російського керівництва та демонстрації недоговороздібності найближчим часом ймовірно очікувати консолідацію членів блока НАТО у допомозі Україні у боротьбі проти збройної агресії РФ, а також збільшення витрат на оборонний сектор.

Як бачимо, двосторонні відносини між США та Україною значною мірою залежать від внутрішньополітичної ситуації у США. Адміністрація Джо Байдена (з 2021 р.) послідовно підтримувала Україну¹⁰⁰, на відміну від більш стриманого підходу адміністрації Дональда Трампа (2017-2021), коли скандал із телефонною розмовою між Д. Трампом і В. Зеленським у 2019 році тимчасово ускладнив співпрацю. Зміна партійного складу Конгресу також впливає на обсяги допомоги: у 2022 р. демократична більшість сприяла швидкому ухваленню пакетів підтримки, тоді як республіканці часто акцентують на внутрішніх проблемах США.

Відповідно, можемо констатувати, що увага Сполучених Штатів прикута до України з доволі раціональної причини – на сьогоднішній день в світі існують лише три армії з досвідом сучасної війни – армія Російської Федерації, армія України та армія КНДР. Досвід України у війні проти головного та найсерйознішого потенційного противника США та НАТО є безцінним інтересом для американської сторони. Чималий вклад у стримуванні та нанесенні втрат РФ зіграли не лише західні зразки озброєння та військової техніки, а також власне українські розробки. Зокрема, значного болю для військ РФ на полі бою завдавали

¹⁰⁰ Biden J. National Security Strategy of the United States of America. *The White House*, 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-CombinedPDF-for-Upload.pdf>

саме українські дрони. Як нам відомо – українська делегація РНБО та Міноборони України здійснили візит до США для переговорів щодо ініціативи «Drone Deal». Основна мета – узгодження деталей угоди про закупівлю українських дронів та створення спільного виробництва.¹⁰¹ Ми сподіваємось, що реалізація даного проекту не лише зміцнить українсько-американські відносини, а і відкриє Україні можливості до отримання або купівлі більш серйозних зразків озброєння.

Серед визначальних тенденцій партнерства між Україною виділяються: активізація оборонного співробітництва, зокрема через передачу передового озброєння та спільну розробку техніки; поглиблення економічних зв'язків, спрямованих на оновлення й підйом української економіки; а також просування України до структур Євроатлантики за сприяння США. Разом із тим співпраця натрапляє на перешкоди, такі як нестабільність політичної ситуації в США, обмеження економічного характеру та посилення гібридних викликів із боку Росії¹⁰².

Особливої уваги вартий факт, що партнерство Україна-США має ширше значення у контексті стримування Росії та зміцнення східного флангу НАТО. Очевидно, що США не зацікавлені в просуванні РФ вглиб Європи та вступу у війну НАТО, тому військова та економічна підтримка України для зниження мобілізаційного потенціалу, військових та економічних потужностей РФ буде продовжуватись. Співпраця між США та Україною в Чорноморському регіоні, де США підтримують Україну та Грузію, спрямована як раз на протидію російській мілітаризації та їх присутності в регіоні.

Загалом, можемо зробити висновок, що на глобальному рівні США розглядають Україну як важливого партнера у протистоянні авторитарним

¹⁰¹ Павленко А. Київ і Вашингтон обговорили купівлю українських дронів: Зеленський розкрив деталі. *ТСН*.

URL: <https://tsn.ua/politika/kyyiv-i-vashynhton-obhovoryly-kupivliu-ukrayinskykh-droniv-zelenskyu-rozkryv-detali-2938163.html>

¹⁰² Горбулін В. *Світова гібридна війна: український фронт: монографія*. Київ: НІСД, 2017. 496 с.

режимам, що відображено в «Стратегії національної безпеки США» (2022). Однак тенденція скорочення військової підтримки в 2025 р. можуть підірвати цей наратив, послабивши вплив США в Європі. З заяв Дональда Трампа, ми чудово розуміємо що США певною мірою втомились бути головним щитом НАТО і зацікавлені в зміцненні інших членів альянсу та збільшенні їх витрат на благо НАТО.

Аналіз вище дозволяє нам стверджувати, що одним з завдань США в контексті російсько-української війни є стимулювати інші країни НАТО та ЄС взяти на себе більшу відповідальність за безпеку регіону та активніше підтримувати Україну. Риторика нової адміністрації, атаки російських дронів, порушення повітряного простору країн Європи та збільшення РФ витрат на фінансування армії та виробництво зброї однозначно і чітко інформує дані регіони про необхідність більш активної допомоги Україні та зміцненні власної обороноздатності. Дана тенденція є певною мірою позитивною для України, оскільки залучення якомога більшої кількості країн Європи до конфлікту полегшить роботу ЗСУ та іншим структурам у нанесенні втрат країні-агресору та поверненні окупованих територій.

Дослідження сучасного стану та перспектив українсько-американських відносин у XXI столітті показує, що ці зв'язки мають ключове значення для стабільності та безпеки не лише в регіоні, а й у світі загалом. Після початку російської агресії у 2014 році партнерство зі США стало життєво важливим для України. Вашингтон надав підтримку у політичній, оборонній, економічній та гуманітарній сферах, що дозволило нашій державі вистояти у складних умовах війни.

Оновлена у 2021 році Хартія про стратегічне партнерство та двостороння угода про безпеку 2024 року підтвердили довгострокову відданість США принципам суверенітету й територіальної цілісності України, а також їхнє прагнення допомогти нашій країні в інтеграції до євроатлантичних структур.

У 2023–2025 роках українсько-американське співробітництво поглибилось: США надавали значну військову та фінансову допомогу, підтримували спільні оборонні проєкти й взаємодію в рамках НАТО. Проте зі вступом Дональда Трампа на посаду президента у січні 2025 року відносини зіткнулися з новими викликами. Адміністрація почала шукати «нові формати» діалогу з Росією, призупинила частину програм допомоги Україні та переглянула підходи до власної безпекової політики та безпеки союзників. Це створило певну невизначеність у питанні подальшої підтримки Києва, що значною мірою зумовлено внутрішньополітичними факторами у самих США.

Попри ці коливання, стратегічне партнерство між Україною та США залишається основою для протидії російській агресії та зміцнення східного флангу НАТО. Для його подальшого розвитку потрібен комплексний підхід, який включає розширення оборонної співпраці, економічну підтримку та реальне просування України до членства в Альянсі.

Говорячи про економічну співпрацю між Україною та Сполученими Штатами, окрім фінансової допомоги від США та Європейських колеґ, варто згадати підписану у квітні такий договір як: «ДВОСТОРОННЯ УГОДА ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ПРАВИЛ ТА УМОВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФОНДУ ВІДБУДОВИ». У даному документі чітко прописано, що уряд Сполучених Штатів Америки буде підтримувати довгострокові фінансові зобов'язання для розвитку стабільної та економічно процвітаючої України, а американський народ бажає інвестувати разом з Україною у вільну, суверенну та безпечну Україну. Окрім того, у документі зазначено, що Сполучені Штати цінують внесок України у зміцнення міжнародного миру та безпеки, добровільно відмовившись від третього за величиною у світі арсеналу ядерної зброї, а також що Сполучені Штати Америки та Україна бажають забезпечити, щоб ті держави та інші особи, які діяли вороже проти України в конфлікті, не отримали вигоди від відбудови України

після приходу тривалого миру¹⁰³. Ця угода зміцнила українсько-американські відносини, зняла напругу після публічних конфліктів між адміністраціями та створила умови для продовження та розширення економічного співробітництва між країнами.

У сучасних глобальних умовах українсько-американське партнерство має потенціал не лише гарантувати безпеку України, а й посилити стабільність усього демократичного світу у протистоянні авторитарним режимам. Подальший успіх цього союзу залежатиме від гнучкості та здатності обох держав адаптуватися до змін у міжнародній політиці та внутрішніх процесів у США.

Підсумовуючи, можемо зазначити, що Сполучені Штати Америки однозначно зацікавлені у продовженні співпраці з Україною у багатьох галузях, передусім у військовій, економічній та технологічній. Підтримка України у боротьбі за свою незалежність та територіальну цілісність – є одним з головних завдань нинішньої адміністрації по підтримці власного політичного іміджу США як надійшого союзника, що не залишає своїх напризволяще. Окрім того, Україна є вигідним та ефективним політичним гравцем для зниження військового потенціалу та стримування агресії Російської Федерації, що Україна достатньо ефективно демонструє вже не перший рік війни. Оккупація України та подальша експансія Російської Федерації на територію Європи однозначно не переплітаються з геополітичними інтересами Сполучених Штатів Америки, тому США та НАТО однозначно продовжать військову, фінансову та політичну підтримку України для недопущення поширення російської зони впливу та розвитку російських геополітичних амбіцій.

Однак необхідно зазначити, що військова та фінансова підтримка України з боку США також на жаль містить певні виклики, з якими наша держава може

¹⁰³ Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-українського інвестиційного фонду відбудови. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-25#Text

зіштовхнутись в перспективі. Серед таких ризиків – потенційне зниження інтересу США у разі затягування війни та програшу на полі бою. Чим ефективніше Україна буде чинити спротив та наносити втрати РФ на території України та безпосередньо РФ – тим більше в перспективі наша держава зможе отримати озброєння, фінансів та політичної підтримки на міжнародній арені, не лише з боку США, а і з боку союзників. Також, однією з проблем може стати конкуренція глобальних пріоритетів зовнішньої політики США, насамперед їх економічний конфлікт з Китайською Народною Республікою, на Близькому Сході та в Південній Америці, через що підтримка України може відійти на другий план.

Аналізуючи наведені факти, можемо передбачити що політика адміністрації Д. Трампа щодо України може мати певні негативні довгострокові наслідки, зокрема: поглиблення інформаційного хаосу, ослаблення стратегічного партнерства, зміцнення російського інформаційного впливу. В даному контексті Результат буде залежати від багатьох факторів, включаючи успіхи України та РФ на полі бою, динаміку підтримки України та РФ союзниками і безпосередньо ступіню раціоналізму США в українському питанні.

Для подальшого розвитку двосторонніх відносин між США та Україною ми маємо підписані угоди, що визначають подальше українсько-американське співробітництво та створюють простір для більш активної взаємодії між країнами та допомоги.

Відповідно, перспектива подальшої взаємодії між США та Україною скоріш за все включатиме: активізацію оборонного співробітництва, передачу передового озброєння та спільну розбудову ВПК та виробництва техніки; поживлення економічних зв'язків, спрямованих на оновлення й підйом української економіки, активну взаємодію та підтримку на політичній арені, можливість політичної підтримки з боку США в рамках поступової інтеграції України до Європейського Союзу.

Більш того, на даний момент, США залишаються одним із провідних інвесторів в українську економіку та стратегічним партнером у післявоєнній відбудові України. Серед пріоритетних напрямів взаємодії також є – енергетика, ІТ-сектор, інфраструктура, відновлювальні джерела, а також видобуток мінералів та корисних копалин. Важливим фактом є те, що американський бізнес демонструє інтерес до участі у відновленні України, особливо у контексті розвитку військово-технологічного сектору.

Наше дослідження дає підстави стверджувати, що на жаль наша держава не може розраховувати на швидку інтеграцію в НАТО за нинішньої адміністрації Дональда Трампа та в умовах продовження війни з Російською Федерацією, яка не полишає намагань і в перспективі не зупиниться в спробах встановити повний контроль над Україною.

Більш того, реакція решти країн НАТО на російські провокації залишає бажати кращого, тож у найближчій перспективі рішення про інтеграцію України в НАТО прийняте не буде.

Попри ці несприятливі обставини, Україна має всі шанси продовжувати розвивати військове та економічне співробітництво з США, зміцнювати свій військовий потенціал, систематично наносити втрати Російській Федерації та досягти більше позитивних результатів на міжнародній арені.

ВИСНОВКИ

Детально опрацювавши різноманітні джерела та літературу присвячених тематиці передвиборчої кампанії США та впливу результатів виборів на українсько-американські відносини, підбивши підсумки згідно поставлених завдань та за результатами дослідження можемо зробити наступні висновки.

Проаналізувавши тематику політичного дискурсу президентської кампанії в США 2024 року ми можемо зробити висновки, що основний акцент кампаній від республіканської та демократичної партії був направлений на внутрішні проблеми американського суспільства. Такі питання як: нелегальна міграція, проблеми економічної політики демократичної адміністрації, соціальна нерівність, інфляція, права сексуальних меншин та інші активно використовувались кандидатами як від республіканської так і демократичних партій для маніпуляції думкою виборців та отримання бажаного електорату.

Провали в аспектах внутрішньої політики, значно допомогли кандидату в президенти США – Дональду Трампу використати власну риторику звинувачення діючої адміністрації в усіх проблемах Сполучених Штатів для отримання необхідної кількості голосів виборців.

Політичний дискурс президентської кампанії в США будувався значною мірою на ідеологічних розбіжностях та підходах до внутрішніх проблем та зовнішньої політики Сполучених Штатів, зокрема питання ролі США в НАТО, раціональності підтримки українсько-американських відносин та різних зовнішньополітичних пріоритетах. В той час як кандидати від демократичної партії надавали пріоритет збереженню активної ролі США в НАТО та робили акцент на необхідності підтримки України в протистоянні з РФ – риторика Дональда Трампа базувалась на пріоритетах протистояння з КНР, недоцільності активної ролі США

в російсько-українській війни та загалом керувалась раціональною ізоляціоністською риторикою.

Безпосередньо, роль питання України та російсько-української війни в рамках президентських кампаній в США 2024 року важко переоцінити. Протилежність у підходах демократичної та республіканської партії до вирішення даного конфлікту, дискусії щодо доцільності подальшої військової та фінансової підтримки України та геополітичного протистояння з Російською Федерацією – дана тематика посіла особливе місце в політичному дискурсі президентської кампанії.

Демократична партія відзначилась просуванням ідеї послідовної та стабільної підтримки України, що безпосередньо і виконувала діюча американська адміністрація постачаючи Україні озброєння, боєприпаси та фінансову допомогу. Джо Байден та Камала Гарріс послідовно притримувались проукраїнської риторики та заявляли про незмінну політику підтримки України та активної ролі США в НАТО.

В той же час, республіканська партія активно використовувала питання недоцільності активної підтримки України, неоднозначності даного конфлікту, робила акцент на необхідності більшої ролі інших країн НАТО в підтримці України та пошуку компромісу, що значно відрізняється від риторики демократів, яка акцентується на умовах справедливого миру та покарання країни-агресора. Дональд Трамп акцентував увагу на пріоритетності внутрішніх проблем, економічної вигоди та більшої уваги до Азійсько-Тихоокеанського регіону та Близького Сходу, мали місце проросійські нарративи.

Проаналізувавши джерела та літературу, що надають можливість зробити висновки про вплив результатів виборів та обрання нового кандидата в президенти США на українсько-американські відносини можемо констатувати наступні факти.

Реакція більшості країн на обрання Дональда Трампа була доволі стриманою – союзники США, як і діючі та потенційні геополітичні противники були занепокоєні перспективною подальшого розвитку американської зовнішньої політики.

Країни члени НАТО і безпосередньо Україна з обережністю сприйняли обрання нового кандидата, проте безперечно привітали нового президента та виразили готовність до взаємовигідної співпраці з новою адміністрацією. Україна не раз заявляла словом і ділом про готовність та бажання співпрацювати зі Сполученими Штатами, незалежно від результатів виборів, оскільки США були та залишаються головним військовим та фінансовим донором України. Офіційна ж реакція російського керівництва була стриманою та без ілюзій, враховуючи напруження в російсько-американських відносинах.

Політика нової адміністрації по відношенню до України з самого початку характеризувалась нестабільністю та непослідовністю як в заявах так і в діях керівництва США. Публічні скандали, віктим-блеймінг з американської сторони, призупинення військової допомоги, намагання американського президента побудувати теплий контакт з Російською Федерацією та вивести її з міжнародної ізоляції, на відміну від попереднього керівництва не створювало іміджу бажання справедливого завершення російсько-української війни та покарання агресора.

На фоні слабкості західної підтримки та напруження в українсько-американських відносинах Російська Федерація значно активізувала просування на фронті, наростила ракетно-дронові атаки на військову, енергетичну та цивільну інфраструктуру України, а також почала вдаватись до провокацій на території країн НАТО у вигляді порушень повітряного простору.

Переговорна лінія між українською та російською сторонами за участі Сполучених Штатів не відзначилась особливим успіхом, враховуючи складність російсько-української війни, масштаби та нереалістичні вимоги сторін, в

порівнянні з їх військовими можливостями, а також агресивну впевнену риторику Російської Федерації, спровоковану слабкістю колективного Заходу.

Згодом, після підписання угод про корисні копалини ми змогли спостерігати відносне потепління українсько-американських відносин, поступове налагодження контактів між адміністраціями США та України, відновлення військової допомоги та більш агресивну риторику президента США по відношенню до РФ та президента Російської Федерації, що включає запровадження нових санкцій проти російської економіки та енергетичного сектору, підштовхування країн ЄС до відмови від російських енергоресурсів та публічне визнання РФ – країною агресором.

Незважаючи на поступове потепління українсько-американських відносин, в порівнянні з політикою минулої адміністрації стан військової та фінансової підтримки України з боку США в цілому значно погіршився. Ізоляціоністський та раціональний підхід Дональда Трампа, що включає зміну пріоритетів зовнішньої політики США дав про себе знати. Сполучені Штати наразі утримуються від активного озброєння України, передачі серйозних зразків наступального далекобійного озброєння та військової техніки, а також пакетів фінансової допомоги в порівнянні з підходом Джо Байдена. Натомість, США наразі заявляють про готовність взаємодіяти в рамках продажу озброєння Україні та передачі озброєння та військової техніки через країни НАТО в Україну, що бюрократизує та ускладнює процес допомоги Україні.

Описаний підхід американського керівництва в умовах стратегічної переваги РФ на полі бою, стимулює Російську Федерацію продовжувати анексію території України, порушувати закони та звичаї війни і нехтувати гуманітарним правом не лише в контексті російсько-української війни, а і в провокаціях проти країн НАТО.

Проаналізувавши різноманітні джерела та літературу, а також беручи до уваги договори та чинну зовнішньополітичну стратегію США, ми можемо

визначити певні перспективи подальшого взаємодії та розвитку українсько-американських відносин.

Очікується, подальша обмежена військова та фінансова підтримка України, співробітництво у військово-технічній сфері, видобувній, інфраструктурній, науковій та ІТ-галузях. Досвід України у веденні сучасної технологічної війни проти одного з головних потенційних суперників США і НАТО, інтерес недопущення експансії Російської Федерації на територію Європи та втягування та втягування НАТО у війну проти РФ визначають необхідність США підтримувати контакт з Україною та продовжувати часткову підтримку нашої обороноздатності.

Тим не менш, нинішня адміністрація Сполучених Штатів та НАТО категорично проти перспективи інтеграції України в НАТО через небажання бути втягнутими в конфлікт з Російською Федерацією, тому наша держава в рамках каденції даної адміністрації не може розраховувати на членство в альянсі.

Перспектива завершення війни на українських умовах та покарання агресора за сприяння діючої адміністрації США в нинішніх умовах також залишаються нереалістичною через відсутність достатньої військової та фінансової підтримки України США і союзниками та часткові успіхи Російської Федерації на полі бою, військово-технічній, індустріальній та чисельній перевазі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Белей С.І. Концепція «держави середньої сили» в сучасних міжнародних відносинах: автореф. дис. ... канд. політ, наук: спец. 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Миколаїв, 2015. 20 с.
2. Бережанський І. Трамп заявив, що закінчить війну в Україні за 24 години, якщо його оберуть президентом США. *ТСН*. URL: <https://tsn.ua/politika/tramp-zayaviv-scho-zakinchit-viynu-v-ukrayini-za-24-godini-yakscho-yogo-oberut-prezidentom-ssha-2294149.html>
3. Веселовський А. І. *Відносини США – Європейський Союз: тенденції та варіанти у середньостроковій перспективі*. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-03/veselovsky-20_03.pdf.
4. Вибори президента США 2024 року. *USA DeepState*. URL: <https://usa.deepstatemap.live/>
5. «Військова машина Росії зазнає потужного удару». Як нові санкції США ослаблюють російський енергосектор і збільшують тиск на союзників агресора? Розбір WSJ. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/svit/viyskova-mashina-rosii-zaznae-potuzhnogo-udaru-yak-novi-sanktsii-ssha-oslablyuyut-rosiyskiy-energosektor-ta-zbilshuyut-tisk-na-soyuznikiv-agresora-rozbir-wsj-23102025-33565>
6. Гетьманчук А. Аудит зовнішньої політики: Україна США. Київ 2016. – 40 с.
7. Глушук Є. Президентські вибори в США 2024 року: виклики для України. *Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни*. 2024. Вип. 2(98).С. 36–40. URL: <https://nbuviap.gov.ua/e-biblioteka/informatsiini-resursy/institut-prezydentstva-informatsiini>
8. Годлюк А.М. Імперативи формування глобальної політики США. *Історико-політичні студії*. 2015. № 2. С. 24 –31

9. Головань О. О. *Можливості поглиблення співробітництва США та ЄС і роль України. Actual problems of international relations*. № 120 (частина I). 2014.
URL:<https://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2356/2091>
10. Горбулін В. *Світова гібридна війна: український фронт: монографія*. Київ: НІСД, 2017 – 496 с.
11. Келлог: Если бы Россия побеждала, то была бы сейчас под Одессой и Днепром. *Liga*. URL:<https://news.liga.net/politics/news/kellog-esli-by-rossiya-pobezhdala-to-by-la-by-seichas-pod-odesso-i-dneprom>
12. Краєв О., Павлюк О. Антиукраїнський поворот: чому республіканці у США все більше підігрують Росії. *Європейська правда*.
URL:<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/09/21/7169908/>
13. Крет О. В., Крет Р. М., Вівчар І. В. Вплив російсько-української війни на глобальну систему міжнародної безпеки: виклики та перспективи. *Актуальні проблеми політики*. 2024. Вип. 74. С. 158–168.
14. Мерц: Розмова Путіна-Трампа, тоді удар по Україні – паттерн. *DW*.
URL:<https://www.dw.com/uk/merc-udari-rf-po-ukraini-pisla-rozmovi-putina-i-trampa-pattern/a-73161254>
15. Павленко А. Київ і Вашингтон обговорили купівлю українських дронів: Зеленський розкрив деталі. *TCH*. URL:<https://tsn.ua/politika/kyuiv-i-vashynhton-obhovoryly-kupivliu-ukrayinskykh-droniv-zelenskyu-rozkryv-detali-2938163.html>
16. Павлюк О. US ends pause in military aid and intelligence sharing following Jeddah meeting. *Українська правда*.
17. Пельчар Х. *U.S.–Ukraine Relations and the Concept of Strategic Partnership*. С. 22–23.
18. США нанесли удар по Ірану. Трамп заявив, що найбільші ядерні об'єкти знищені. *BBC Russian*. URL: <https://www.bbc.com/russian/articles/cwykx1w23gko>

19. Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США... *Політичне життя*. 2023. № 1. С. 74–81. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.1.10>
20. Трамп вимагає 5 %: як країни НАТО збільшували свої витрати на оборону і що буде далі. *Європейська Правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/02/12/7204779/>
21. Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-українського інвестиційного фонду відбудови. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-25#Text
22. Федотов М. Путін запропонував Україні прями переговори в Стамбулі 15 травня. *DW*. URL: <https://www.dw.com/ru/putin-predlozil-ukraine-provesti-15-maa-pramyeperegovory-v-stambule/a-7250414>
23. Христина Правда. Туск після атаки дронів РФ на Польщу: немає причин для паніки. *Європейська Правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/09/10/7219843>
24. Чістякова І. М., Білоусов О. С., Яковлев І. В., Татакі Д. Д. Конспект лекцій з дисципліни “Зовнішня політика США”. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. С. 107.
25. Шергін С. О. Політичний феномен російсько-української війни. *Problems of World History*. 2023. Вип. 23. С. 7–17. URL: <https://doi.org/10.46869/2707-6776-2023-23-1>
26. "Шок і приниження". Що сказав віцепрезидент США у Мюнхені і чому така реакція. *BBC News Ukraine*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crm7yr8dewno>
27. "Я розчарований Путіним". Трамп скоротив ультиматум Росії до 12 днів. *BBC News Ukraine*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/clyjv4elge8o>
28. Addressing Threats to the United States by the Government of the Russian Federation. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential->

actions/2025/08/addressing-threats-to-the-united-states-by-the-government-of-the-russian-federation/

29. Americans' Feelings About the State of the Nation, Reactions to the 2024 Election. *Pew Research Center*.

URL:<https://www.pewresearch.org/politics/2024/11/22/americans-feelings-about-the-state-of-the-nation-reactions-to-the-2024-election/>

30. America's Foreign Policy Future: Public Opinion and the 2024 Election. *The Chicago Council on Global Affairs*. URL:<https://globalaffairs.org/research/public-opinion-survey/americas-foreign-policy-future-public-opinion-and-2024-election?>

31. America's ominous new halt on weapons to Ukraine. *The Economist*.

URL:<https://www.economist.com/europe/2025/07/02/americas-ominous-new-halt-on-weapons-to-ukraine>

32. Biden Administration Announces Additional Security Assistance for Ukraine. *U.S. Department of Defense*.

URL:<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3771984/bidenadministration-announces-additional-security-assistance-for-ukraine/>

33. Biden announces new NATO aid for Ukraine, as his reelection campaign teeters. *CNBC*. URL:<https://www.cnbc.com/2024/07/09/biden-nato-speech-democrats-doubt-candidacy-election-trump.html>

34. Biden allows Ukraine to use U.S. arms to strike inside Russia. Reuters; *CNBC*. URL: <https://www.cnbc.com/2024/11/17/biden-allows-ukraine-to-use-us-arms-to-strike-inside-russia.html?>

35. Biden J. National Security Strategy of the United States of America. *The White House*, 2022. URL:<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-CombinedPDF-for-Upload.pdf>

36. Blackwill R. D., Fontaine R. No Limits? The China–Russia Relationship and U.S. Foreign Policy. *Council on Foreign Relations*. URL:<https://www.cfr.org/report/no-limits-china-russia-relationship-and-us-foreign-policy?>

37. Carmody P., Ciccantell P. The 2024 Presidential Election in the U.S.: *Potential Impacts on Global Politics and Economics. Policy Debate of the Hour*. 2024. Vol. 25. P. 41–46.
38. Chivvis C. S., Keating J. Cooperation Between China, Iran, North Korea, and Russia: Current and Potential Future Threats to America. *Carnegie Endowment for International Peace*.
URL:<https://carnegieendowment.org/research/2024/10/cooperation-between-china-iran-north-korea-and-russia-current-and-potential-future-threats-to-america?>
39. Council on Foreign Relations. Securing Ukraine’s Future: What Should the United States Do. 2025. URL: <https://www.cfr.org/article/securing-ukraines-future-what-should-united-states-do>
40. Duche-Pérez A. B., Medina Rivas Plata A. R., Gutiérrez-Aguilar O. A., Vera-Revilla C. Y. Evaluating the impact of U.S. protectionist trade policies. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*, 2024, 8(10), 7066.
URL:<https://doi.org/10.24294/jipd.v8i10.7066>
41. Duignan B., Dobbs V. Jackson *Women’s Health Organization*. *Encyclopedia Britannica*. URL:<https://www.britannica.com/topic/Dobbs-v-Jackson-Womens-Health-Organization>
42. Ellyatt H. Russia’s top brass look for U.S. reset as Putin keeps quiet – for now. *CNBC*. URL:<https://www.cnbc.com/2024/11/06/kremlin-says-putin-has-no-plans-to-congratulate-trump-but-reset-touted.html>
43. Faulconbridge G. Росія здійснює найшвидше просування в Україні з 2022 року. *Reuters*. URL:<https://www.reuters.com/world/europe/russia-advances-ukraine-fast-pace-moving-into-kurakhove-analysts-say-2024-11-26/>
44. Ferris E. The Alaska Summit as Theatre: Moscow’s View Beyond Ukraine. *RUSI*. URL:<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/alaska-summit-theatre-moscows-view-beyond-ukraine>

45. Foreign leaders and governments react as Trump wins 2024 U.S. presidential election. *CBS News*. URL:<https://www.cbsnews.com/news/donald-trump-us-election-2024-results-foreign-leaders-react-wars-ukraine-russia-israel/>

46. Friedman J. A. *The Commander-in-Chief Test: Public Opinion and the Politics of Image-Making in US Foreign Policy*. *Cornell University Press*, 2023

47. Für Pistorius ist Putins Ukraine-Feldzug «längst kein regionaler Krieg mehr». *SPIEGEL Politik*. URL:<https://www.spiegel.de/politik/deutschland/boris-pistorius-putins-ukraine-feldzug-ist-laengst-kein-regionaler-krieg-mehr-a-f12ae2f1-877e-40e3-883d-3ce098a001e8>

48. Gedeon J. Trump Calls Putin “Genius” and “Savvy” for Ukraine Invasion. *Politico*. URL:<https://www.politico.com/news/2022/02/23/trump-putin-ukraine-invasion-00010923>

49. Global leaders congratulate Trump but his victory looks set to roil the world again. *The Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com/>

50. Highlights for Ukraine 2024: War, Politics, Public Opinion, Economy, International Situation; Social and Political Transformations. *Ukrainian Institute of Politics Think-Tank*. URL:<https://uiamp.org/en/2024-highlights-ukraine-war-politics-public-opinion-economy-international-situation-social-and>

51. Hodunova K., Fornusek M. Harris would be “more aggressive” than Biden in supporting Ukraine, ex-US ambassador says. *The Kyiv Independent*.

52. How Kamala Harris' foreign policy would differ from Donald Trump's in a 2024 showdown. *AA (Anadolu Agency)*. URL:<https://www.aa.com.tr/en/americas/how-kamala-harris-foreign-policy-would-differ-from-donald-trumps-in-a-2024-showdown/3282454?>

53. Kamala Harris's Full Speech to the Democratic National Convention, 2024. *CBC News: The National*. YouTube.

URL:<https://www.youtube.com/watch?v=61HY9atD2H4>

54. Kuzio T. Western political thought on the Russia-Ukraine crisis and Russian aggression against Ukraine. 2017. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2017_4_23
55. Krupenya I., Lohvin I. Ukraine and the United States of America: *Bilateral Relations and Strategic Partnership at the Modern Stage*. C. 260.
56. Mandzii A.-M. Ukraine in the Pre-election Campaign in the United States. Transatlantic Dialogue Center. URL: <https://tdcenter.org/de/2024/04/18/ukraine-in-the-pre-election-campaign-in-theunited-states/>
57. Mangan D. та ін. Election results recap: Trump clinches White House victory. *CNBC*. URL: <https://www.cnn.com/2024/11/05/presidential-election-2024-results-live-updates.html>
58. Marson J., MacDonald A., Gordon M. R. The America-sized hole in Ukraine's war effort. *The Wall Street Journal*, March 8, 2025. URL: <https://www.wsj.com/world/trump-russia-ukraine-armsintelligence-32855af8>
59. Marx W. What's the world saying about Trump's win? Here are the leaders who've commented. *NPR*. URL: <https://www.npr.org/2024/11/06/g-s1-33053/trump-win-world-reaction>
60. Maulana M. A., Yuliantoro N. R. Donald Trump's foreign policy: Withdrawal from international regimes and organizations. *Intermestic Journal of International Studies*, 2024, 8(2), 530. URL: <https://doi.org/10.24198/intermestic.v8n2.6>
61. National Popular Vote Tracker 2024. *The Cook Political Report*. URL: <https://www.cookpolitical.com/vote-tracker/2024/electoral-college>
62. NATO summit: Biden pledges more air defense for Ukraine. *DW*. URL: <https://www.dw.com/en/nato-summit-biden-pledges-more-air-defense-for-ukraine/live-69608958?>
63. No NATO seat or US troops: Trump's new roadmap to end Russia-Ukraine war. *Al Jazeera*. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2025/2/13/no-nato-seat-or-us-troops-trumps-new-roadmap-to-end-russia-ukraine-war?>

64. Orbán, Zelenskyy, Macron and European leaders respond to Trump's win. *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2024/nov/06/european-leaders-respond-to-trump-win-orban-zelenskyy-macron?>

65. Orth T., Bialik C. Immigration: What 2024 voters want and which candidate they trust. *YouGov*. URL: <https://today.yougov.com/politics/articles/50795-immigration-what-2024-voters-want-and-which-candidate-they-trust?>

66. Peternoster T. Poland and allies down “huge number” of Russian drones in “act of aggression”. *Euronews*. URL: <https://www.euronews.com/2025/09/10/polish-airspace-violated-by-multiple-drones-pm-donald-tusk-says>

66. Petsa M., Wittenberg D. What it was like in the room during Oval Office shouting match. *BBC Ukrainian*.
URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c2019j0w9glo>

67. Phelut M. Trump-Zelensky clash: chronology of an international diplomatic showdown. *Aura News*. URL: <https://aulanews.uao.es/2025/03/16/trump-zelensky-clash-chronology-of-an-international-diplomatic-showdown/?>

68. Pifer S. Why care about Ukraine and the Budapest Memorandum. *Brookings Institution*, 2019. URL: <https://www.brookings.edu/articles/why-care-about-ukraine-and-the-budapest-memorandum/>

69. Program USAID DOBRE. *Decentralization bringing better results and efficiency (DOBRE) program*. URL: <https://decentralization.ua/donors/dobre>

70. Putin congratulates Trump on US election victory, says Russia is ready for dialogue. *My News*. URL: <https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/3285656/putin-after-trump-win-says-struggle-new-world-order-underway?>

71. Remarks by President Biden in Press Conference. *The White House*. *Walter E. Washington Convention Center, Washington, D.C.*
URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/07/11/remarks-by-president-biden-in-press-conference-9>

72. Remarks by Vice President Harris at the Munich Security Conference. Munich, Germany. *The White House*.

URL:<https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/02/16/remarks-by-vice-president-harris-at-the-munich-security-conference-munich-germany/>

73. Runde D. F., Bandura R. U.S. Economic Assistance to Ukraine: Building Resilience Amid Conflict. *CSIS*, 2023.

74. Russia and Ukraine: Compare Harris's and Trump's Policy Positions. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/election2024/candidate-tracker/russia-ukraine>

75. Sayed A. US Elections 2024: Foreign Policy Issues at Stake. *Leaders*. URL:<https://www.leaders-mena.com/us-elections-2024-foreign-policy-issues-at-stake/>

76. Secretary Hegseth Remarks at U.S. Army War College. *C-SPAN*.

77. Segura C. Trump pone a Zelenski entre la espada y la pared. *El País*, 9 March 2025. URL:<https://elpais.com/internacional/2025-03-09/trump-pone-a-zelenski-entre-la-espada-y-la-pared.html>

78. Sekulich H., Gozzi L. Trump says he may send Tomahawk missiles to Ukraine. *BBC*. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c93xpqgzkv0o>

79. Slocum J. Immigration in the 2024 US presidential election campaign: policy stalemate, disinformation, and a call for mass deportation. *CIDOB*. URL:<https://www.cidob.org/en/publications/immigration-2024-us-presidential-election-campaign-policy-stalemate-disinformation-and?>

80. Talbott S., Pifer S. Ukraine and the United States: A Partnership for Democracy and Security. *Brookings Institution*, 2021.

81. Temnycky M. Opinion: What Trump's Past Statements Reveal about the Future of US-Ukraine Relations. *The Kyiv Independent*. URL:<https://kyivindependent.com/opinion-what-trumps-paststatements-reveal-about-the-future-of-us-ukraine-relations/>

82. *The Washington Post*. Trump, Musk officials move against USAID. “We’re shutting it down.” 2025.

URL:<https://www.washingtonpost.com/politics/2025/02/02/usaid-trump-musk/>

83. Transcript of President Joe Biden's State of the Union Address. *AP News*.

URL:<https://apnews.com/article/state-of-union-transcript-biden-2024-e84f5134e5201987eb441629aef5240c>

84. Trump and Harris' views on China, according to their records and what they've said. *CBS News*. URL: <https://www.cbsnews.com/news/trump-harris-china-2024/>

85. Trump criticises Biden for allowing Ukraine to fire US missiles deep into Russia. *Euronews*. URL:<https://www.euronews.com/2024/12/17/trump-criticises-biden-for-allowing-ukraine-to-fire-us-missiles-deep-into-russia?>

86. Trump finally calls Russia the “aggressor” in war on Ukraine. *Politico*.

URL:<https://www.politico.eu/article/donald-trump-calls-russia-an-aggressor-in-war-against-ukraine/>

87. Trump says NATO “at it again” in helping Ukraine less than US. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/02/13/7441676/?>

88. Trump says Russian drone incursion “could have been a mistake” – Poland denies. News Feed – *Kyiv Independent*. URL:<https://kyivindependent.com/russian-drone-incursion-into-poland-could-have-been-a-mistake-trump-says/>

89. Trump urges immediate ceasefire in Ukraine and suggests NATO role rethinking. *Euronews*. URL:<https://www.euronews.com/my-europe/2024/12/09/trump-urges-immediate-ceasefire-in-ukraine-and-suggests-nato-role-rethinking?>

90. Ukraine joining NATO “not going to happen”: Donald Trump. *Sky News Australia*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EsXjXq6WVe0>

91. *U.S. Department of Defense*. Fact Sheet: U.S. Security Assistance to Ukraine. 2024. URL:<https://media.defense.gov/2024/Nov/01/2003576673/-1/-1/1/UKRAINE-FACT-SHEET-1-NOVEMBER.PDF>

92. U.S. officers arrive to observe Russia-Belarus Zapad-2025 drills. *The New Voice of Ukraine*. URL:<https://english.nv.ua/nation/belarus-shows-us-military-officers-at-zapad-2025-training-exercises-conducted-jointly-with-russia-50545141.html>

93. What a Donald Trump Win Would Mean for Migration. *Time*. URL:<https://time.com/7171654/donald-trump-immigration-plan-2024/>?

94. Where Trump and Harris stand on global issues ahead of the U.S. election. *The Washington Post*.

URL:<https://www.washingtonpost.com/elections/2024/11/04/trump-harris-foreign-policy-us-american-election/>?

95. *White House*. More Support for Trump Administration's Pursuit of Peace in Ukraine. 2025. URL:<https://www.whitehouse.gov/articles/2025/03/more-support-for-trump-administrations-pursuit-of-peace-in-ukraine/>

96. Wolters T. D., Dailey A. M. Help Ukraine Win – or Risk Kicking Off a US Losing Streak. *Atlantic Council*. URL:<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/help-ukraine-win-or-riskkicking-off-a-us-losing-streak/>